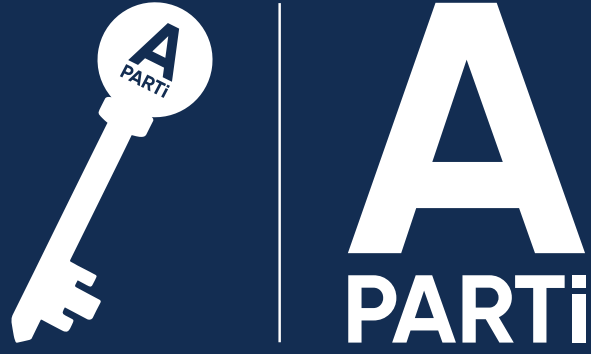

ANAHTAR PARTİ
TÜZÜK

İçindekiler

BİRİNCİ KISIM: KURULUŞ VE İLKELER	3
İKİNCİ KISIM: PARTİ ÜYELİĞİ	3
ÜÇÜNCÜ KISIM: PARTİ TEŞKİLÂT YAPISI	6
BİRİNCİ BÖLÜM: PARTİ TEŞKİLÂTI	6
İKİNCİ BÖLÜM: TAŞRA TEŞKİLÂTI	8
BİRİNCİ AYIRIM: BELDE TEŞKİLÂTI	8
İKİNCİ AYIRIM: İLÇE TEŞKİLÂTI	10
ÜÇÜNCÜ AYIRIM: İL TEŞKİLÂTI	12
DÖRDÜNCÜ AYIRIM: İLÇE VE İL TEŞKİLÂTLARINA İLİŞKİN ORTAK HÜKÜMLER	13
BEŞİNCİ AYIRIM: İL VE İLÇE KONGRELERİNE İLİŞKİN ORTAK HÜKÜMLER	16
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: GENEL MERKEZ TEŞKİLÂTI	20
BİRİNCİ AYIRIM: KURULTAY	20
İKİNCİ AYIRIM: GENEL BAŞKAN	26
ÜÇÜNCÜ AYIRIM: BAŞKANLIK DİVANI	27
DÖRDÜNCÜ AYIRIM: MERKEZ KARAR VE YÖNETİM KURULU	28
BEŞİNCİ AYIRIM: YAN KURULUŞLAR	31
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: GRUPLAR	36
BEŞİNCİ BÖLÜM: Yurt Dışı Temsilcilikler	37
DÖRDÜNCÜ KISIM: PARTİ İÇİ DİSİPLİN	38
BİRİNCİ BÖLÜM: Disiplin Kurulları	38
Birinci Ayırım: İl Disiplin Kurulları	38
İkinci Ayırım: Merkez Disiplin Kurulu	38
Üçüncü Ayırım: Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grup Disiplin Kurulu	39
Dördüncü Ayırım: Müşterek Merkez Disiplin Kurulu	39
Beşinci Ayırım: Disiplin Kurullarının Çalışma Esasları	40
İKİNCİ BÖLÜM: Suç ve Cezalar	42
BİRİNCİ AYIRIM: Disiplin Cezaları	42
İKİNCİ AYIRIM: Disiplin Suç ve Cezalarına İlişkin Diğer Hükümler	44
Disiplin Suçlarında Zamanaşımı	44
BEŞİNCİ KISIM: SEÇİMLER VE ADAYLIK	45
BİRİNCİ BÖLÜM: Seçimlere Katılma ve Seçim İttifakı	45
İKİNCİ BÖLÜM: Milletvekili Adaylarına İlişkin Hükümler	46
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: Mahalli İdareler Seçimlerinde Adaylara İlişkin Hükümler	47
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: Cumhurbaşkanı Adayının Saptanması	48
BEŞİNCİ BÖLÜM: Adaylığa İlişkin Diğer Hükümler	48
ALTINCI KISIM: MALİ HÜKÜMLER VE DEFTERLER	49
BİRİNCİ BÖLÜM: PARTİ GELİRLERİ	49
İKİNCİ BÖLÜM: PARTİ GİDERLERİ	51
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: Bütçe ve Kesin Hesap	52
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: Defterler	52
YEDİNCİ KISIM: DİĞER HÜKÜMLER	54

BİRİNCİ KISIM: KURULUŞ VE İLKELER

Kuruluş

Madde 1-

(1) Anahtar Parti, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına, Siyasi Partiler Kanununa, Seçim Kanununa, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesine ve ilgili diğer mevzuata göre faaliyet göstermek üzere kurulmuş bir siyasi partidir.

(2) Partinin kısa adı “A Parti”dir. Parti Genel Merkezi Ankara’dadır. Partinin amblemi ekteki şekilde anahtar ve “A Parti” yazısıdır.

Amaç ve İlkeler

Madde 2-

1. Anahtar Parti, Türk tarihini fasılasız bir bütün olarak kabul eder.
2. Anahtar Parti, Türk Milletinin binlerce yılda şekil verip insanlığa hediye ettiği devlet töresi ile örf ve âdetini, günümüz şartlarına göre yorumlayıp Türk Yurdunda yeniden egemen kılmak için kurulmuştur.
3. Anahtar Parti, Türk Devletinin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğü, kuvvetler ayrılığı, hukukun üstünlüğü, liyâkat, kurumsallık, demokrasi ve şeffaflık ilkelerinden asla taviz vermez; insan haklarına, sanata ve çevreye saygı gösterir; aileyi, kadını ve çocuğu öncelikle korur.
4. (Anahtar Parti, Türkiye Cumhuriyetini kuran Milli İradeyi devletin yapı taşı kabul eder; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında çerçevesi çizilen Atatürk İlkelerini ve cumhuriyetin kazanımlarını korur ve kollamalıdır.)
5. Anahtar Parti, Türk Devletinin ekonomik özgürlüğünü ve millî gelirin adil paylaşılmasını hedefler, kamu kaynaklarını korur, israfla mücadele eder.
6. (Anahtar Parti, bütün Türk vatandaşlarının Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ile tanınan haklardan adil olarak faydalanması için mücadele eder.
7. Anahtar Parti üyeleri, siyasi tercihlerinde daima ilkeli ve adildir, özel hayata saygı gösterirler.

İKİNCİ KISIM: PARTİ ÜYELİĞİ

Parti Üyesi Olma Şartları

Madde 3-

- (1) Partiye;
 - a) Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğüne, kurucu değerlerine ve Anayasası’na; Parti’nin ilke, Tüzük ve Programına sarsılmaz bir bağlılık duyan,
 - b) Gücü, bilgi ve tecrübeleri ölçüsünde Parti çalışmalarına katkı sunacağını Üye Giriş Beyannamesini imzalayarak kabul ve taahhüt eden,
 - c) On sekiz yaşını doldurmuş, medeni ve siyasi hakları kullanma ehliyetine sahip,
 - d) Başka bir siyasi parti üyesi olmayan,
 - e) Parti’ye belirli bir üyelik aidatı ödemeyi taahhüt eden,her Türk Vatandaşı üye olabilir.

Parti Üyesi Olmaktan Yasaklı Olanlar

Madde 4-

- (1) Siyasi Partiler Kanunu ile diğer ilgili mevzuatta siyasi parti üyesi olamayacakları açıkça belirtilmiş olanlar

ve affa veya zaman aşımına uğramış olsalar dahi

- a) Kadına şiddet,
 - b) Cinsel istismar,
 - c) Terör suçları,
 - d) Zimmet, irtikap, rüşvet, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma
- Suçlarından mahkûmiyet hükmü bulunanlar Parti üyesi olamaz.

Üyeliğe Başvuru ve Kabul

Madde 5-

- (1) Partiye üye olmak isteyen kişi, Üye Giriş Beyannamesini doldurup resmî ikametgâhının bulunduğu ilçe teşkilatı ya da ilçenin bağlı olduğu il teşkilatına teslim eder. Talep edilmesi hâlinde ilgiliye alındı belgesi verilir.
- (2) Üyelik için elektronik yolla başvuru yapılabilir. Elektronik yolla yapılan başvurular, başvuranın resmî ikametgâhının bulunduğu İlçe Başkanlığına ivedilikle bildirilir. Bu yöntemle yapılan başvuruların usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.
- (3) Üyelik başvuruları, başvuranın resmî ikamet adresinin bulunduğu İlçe Yönetim Kurulu tarafından değerlendirilmeye alınır. İlçe Yönetim Kurulu, üyelik başvurusu hakkında Parti Tüzüğüne ve ilgili mevzuat hükümlerine göre inceleme yaparak otuz gün içinde karar verir.
- (4) Başvurunun kabulüne karar verilmesi hâlinde, karar tarih ve sırasına göre üye kayıt defterine kaydedilerek, durum üye numarası ile birlikte ilgiliye on beş gün içinde yazılı olarak veya elektronik posta ile bildirilir.
- (5) Başvurunun kabul edilmemesi hâlinde, karar on beş gün içinde başvurana bildirilir. Üyelik başvurusu kabul edilmeyen kişi, kararın kendisine bildirilmesinden itibaren yedi gün içinde İl Yönetim Kuruluna itirazda bulunabilir. İl Yönetim Kurulu itirazları inceleyerek on beş gün içinde karara bağlar. Bu karar, Parti içi işlemler açısından kesindir.
- (6) Başvuru tarihinden itibaren otuz gün içinde karara bağlanmayan üyelik başvuruları reddedilmiş sayılır. Başvurusu reddedilmiş sayılanlar, yedi gün içinde İl Yönetim Kuruluna itirazda bulunabilir. İl Yönetim Kurulu itirazları inceleyerek on beş gün içinde karara bağlar. Bu karar Parti içi işlemler açısından kesindir.
- (7) Partinin, üyeliklerle ilgili düzenleyici işlemlerine aykırı olarak yapılan üye kayıtları geçersizdir. Böyle kayıtlar, Genel Merkez Teşkilatında görevlendirilen ilgili birim tarafından tespit edilir ve silinir.

Üye Kayıt İşlemleri

Madde 6-

- (1) Parti ilçe teşkilatları üyeliğe kabul edilenleri belde, köy ve mahalle esasına göre düzenlenmiş Üye Kayıt Defterine kaydeder ve Üye Giriş Beyannamesinin bir suretini Genel Merkez'e, bir suretini de bağlı bulunduğu il teşkilatına gönderir.
- (2) İlçe teşkilatları tarafından Parti üyeliğine kabul edilen kişiye üye kimlik belgesi verilebilir. Üye kimlik belgesi, Parti üyeliğinin ispat dışında hiçbir amaçla kullanılamaz.
- (3) Üye Giriş Beyannamelerinin düzenlenmesi ve saklanması, üye kayıt defterinin tutulması, üye kayıtlarının elektronik veri tabanına aktarılması, üye kimliklerinin şekli ve üyeliğe ilişkin her türlü işlemin usul ve esasları ayrıca hazırlanacak yönetmeliklerle düzenlenir.
- (4) Üyelikle ilgili Parti içi uyuşmazlıklarının çözümünde Genel Merkez kayıtları esas alınır.

Üyelikte Yer Esası

Madde 7-

(1) Her üye yalnızca resmî ikametgâhının bulunduğu ilçe teşkilâtına kaydedilir. Bir kişinin birden fazla üyelik kaydı olamaz. Üyenin resmî ikametgâhı değişmedikçe üyelik kaydı bir başka ilçeye nakledilemez. Üyelik devam ederken kişinin resmî ikametgâhının değişmesi hâlinde üyelik yeni ikametgâhının bulunduğu ilçe teşkilâtına nakledilir.

(2) Üyeler kayıtlı olduğu ilçe dışında başka bir ilçe teşkilâtının organlarında görev alamaz ve başka bir ilçeden il kongre delegesi seçilemez. Üyeler kayıtlı oldukları il dışında başka bir il teşkilâtının organlarında görev alamaz ve başka bir ilden Kurultay delegesi seçilemez. Büyükşehir Belediyelerinin sınırları içindeki ilçelerde İlçe Başkanlığı ve İlçe Yönetim Kurulu üyeliği için bu fıkra hükümleri uygulanmaz.

Yurt Dışında Yaşayan Vatandaşların Üyeliği

Madde 8-

(1) Yurt dışında yaşayan Türk vatandaşları üyelik başvurularını Türkiye’ye geldiklerinde ikamet ettikleri veya nüfusa kayıtlı bulundukları il, ilçe veya belde teşkilat başkanlığına üye giriş beyannamesi göndermek veya vermek şeklinde yazılı beyan ile yaparlar. Başvuru yazısında, ayrıca yurt dışında sürekli oturduğu ve çalıştığı yerlerin adresleri ile Türkiye’ye geldiğinde ikamet ettiği konutun açık adresi belirtilir.

(2) Sürekli yurt dışında bulunan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, üyelik başvurularını, varsa bulundukları yerdeki Parti temsilciliği aracılığı ile veya elektronik ortamda da yapabilir. Bu yöntemle üyelik başvurusunun usul ve esasları yönetmelik ile düzenlenir.

Genel Merkezin Üye Kayıt Yetkisi

Madde 9-

(1) Genel Başkan veya Merkez Yönetim Kurulu; Parti’ye üye olmak isteyen milletvekillerini, Büyükşehir Belediye Başkanlarını, İl ve İlçe Belediye Başkanlarını veya Parti’ye kazandırılmalarında yarar görülen kişileri Parti üyeliğine kabul etmeye yetkilidir. Bu şekilde üyeliğe kabul edilenlerin Üye Giriş Beyannamesinin bir sureti en geç otuz gün içinde o üyenin ikametgâhının bulunduğu İlçe Başkanlığına gönderilerek üyelik kaydı tamamlanır.

Üyelerin Hakları ve Ödevleri

Madde 10-

(1) Üyeler;

- Partinin her biriminde ve temsil yerlerinde tüzük kuralları içerisinde hizmet edebilir, aday olabilir ve görev alabilir. Görev aldıkları parti organlarının toplantılarına ve faaliyetlerine katılır. Bu organların kendilerine verdiği ödevleri yerine getirir.
- Kurultay, il ve ilçe delegesi olabilir.
- Genel ve mahalli seçimlerde aday yoklamasına katılabilir, seçildikleri takdirde parti listelerine girebilir.
- Seçimlerde Parti adaylarına oy verir, onların kazanmalarını sağlamak için çalışır ve partinin başarısını en üst düzeye taşımak için güçleri nispetinde çaba harcar.
- Partinin tüm istişare mercilerinde parti içi hiyerarşiyi gözeterek görüş, düşünce ve önerilerini özgürce açıklayabilir.
- Partinin tüzük, program ve amaçlarına bağlı kalarak, bunları her zeminde ve ortamda anlatır ve savunur. Bu hususlarda kamuoyundan edindiği görüş, düşünce ve tavsiyeleri Parti içindeki hiyerarşiyi gözeterek ilgili kurula bildirir.

Üyeliğin Sona Ermesi ve Kayıt Silme

Madde 11-

(1) Parti üyeliği aşağıdaki hâllerde sona erer:

- Ölüm,
- İstifa,
- Başka bir partiye üye olma,
- Mahalli idare ya da milletvekilliği seçimlerinde bir başka partiye adaylık başvurusunda bulunma veya başka partiden aday olma,
- Parti yetkili organlarınca verilen ihraç kararının kesinleşmesi,
- Tüzükte belirtilen üye olma şartlarının kaybedilmesi.

(2) Birinci fıkradaki durumların varlığı hâlinde, üyenin kayıtlı olduğu ilçedeki Yönetim Kurulu, başka bir işleme gerek kalmaksızın, sadece tespit kararı alır. Tespit kararı, ilgilinin üye kütüğündeki kaydına işlenir ve o yer il başkanlığı ile ilgili mercilere bildirir.

(3) Partiye üye kaydedilenlerden üye olmasına engel bir halinin bulunduğu veya üyelik vasfını kaybettiği sonradan anlaşılanların üyelikleri kendiliğinden sona erer ve üyelik kayıtları silinir.

(4) Kesinleşmiş disiplin kurulu kararı, istifa ve ölüm hâlleri hariç; üyeliğin sona ermesine ilişkin karar ilgili kişiye İlçe teşkilatı tarafından tebliğ edilir. İlgili kişi kaydının silinmesi kararına tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde İl Yönetim Kuruluna itiraz edebilir. İl yönetim kurulunun bu konudaki kararı parti içi işlemler bakımından kesindir.

Parti Üyeliğinden İstifa Etmiş Olanların Yeniden Üyelğe Kabulü

Madde 12-

(1) Parti üyeliğinden istifa etmiş olanların yeniden üyelik başvurusu; başvuruçunun ikamet ettiği ilçenin yönetim kurulunun görüşü alınarak, il yönetim kurulunca karara bağlanır. Bu konuda verilecek ret kararına karşı ilgili kişi, kararın kendisine bildiriminden itibaren on beş gün içinde Merkez Yönetim Kurulu'na (MYK) itiraz edebilir.

(2) Parti'nin Kurucular Kurulu, Başkanlık Divanı, Merkez Yönetim Kurulu veya Merkez Disiplin Kurulu üyeliği, il ve ilçe başkanlığı; Partili milletvekilliği, il ve ilçe belediye başkanlığı görevleri devam ederken Parti'den istifa eden kişilerin yeniden Parti üyeliği için yapacakları başvurular hakkında karar verme yetkisi, Merkez Yönetim Kurulu'na aittir. Bu madde hükümleriyle ilgili MYK'nın vereceği kararlar, parti içi işlemler açısından kesindir.

ÜÇÜNCÜ KISIM: PARTİ TEŞKİLÂT YAPISI

BİRİNCİ BÖLÜM: PARTİ TEŞKİLÂTI

Teşkilât

Madde 13-

(1) Parti teşkilâtı: genel merkez teşkilâtı; il, ilçe ve belde teşkilatları; Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu, il genel meclisi ve belediye meclisi grupları; başta kadın ve gençlik kolları olmak üzere yan kuruluşlar, yurt dışı temsilcilikleri ile yardımcı kuruluşlardan oluşur.

(2) Bir idari birim içinde aynı düzeyde ve nitelikte birden fazla teşkilat kurulamaz.

Teşkilât Birimleri

Madde 14-

(1) Partinin teşkilât birimleri aşağıdaki gibidir:

- a. Belde Teşkilâtı
 - i) Belde Kongresi
 - ii) Belde Başkanı
 - iii) Belde Yönetim Kurulu
 - iv) Belde Yürütme Kurulu
- b. İlçe Teşkilâtı
 - i) İlçe Kongresi
 - ii) İlçe Başkanı
 - iii) İlçe Yönetim Kurulu
 - iv) İlçe Yürütme Kurulu
- c. İl Teşkilâtı
 - i) İl Kongresi
 - ii) İl Başkanı
 - iii) İl Yönetim Kurulu
 - iv) İl Yürütme Kurulu
- d. Genel Merkez Teşkilâtı
 - i) Kurultay
 - ii) Genel Başkan
 - iii) Başkanlık Divanı
 - iv) Merkez Yönetim Kurulu (MYK)
- e. Yan Kuruluşlar
 - i) Kadın Kolları
 - ii) Gençlik Kolları
 - iii) Diğer Yan Kuruluşlar
- f. Gruplar
 - i) TBMM Parti Grubu
 - ii) İl Genel Meclisi Grupları
 - iii) Belediye Meclisi Grupları
- g. Yurt Dışı Temsilcilikler
- h. Yardımcı Kuruluşlar

Kotalar

Madde 15-

- (1) Parti teşkilatının bütün kademelerdeki kurullarında yüzde yirmi beş cinsiyet kotası uygulanır. Bu kotaya uygun yeter sayıda aday çıkmazsa katılan adaylarla seçim yapılır.
- (2) Kotaya uygunluğun belirlenmesinde kesirli sayılar az olan pay lehine değerlendirilir.

İKİNCİ BÖLÜM: TAŞRA TEŞKİLATI

BİRİNCİ AYIRIM: BELDE TEŞKİLÂTI

Belde Kongresi

Madde 16-

(1) Belde kongresi, belde teşkilâtının en üst karar ve denetim organıdır. Seçilmiş ve tabii delegelerden oluşur. İlçe yönetim kurulu tarafından belirlenen, iki yıldan az, üç yıldan fazla olmayan bir süre zarfında ve ilçe kongresinden önce uygun bir tarihte yapılır.

(2) Belde Kongresi;

- Belde başkanını seçer.
- Belde Yönetim Kurulu asıl ve yedek üyelerini seçer.
- Sayıları İlçe Yönetim Kurulunca köy ve mahalle dağılımlarına göre belirlenmiş, beldeyi ilçe kongresinde temsil edecek olan ilçe kongresi delegelerini seçer.
- Kongre gündemindeki konuları müzakere edip karara bağlar.

(3) Tüzüğün beşinci ayırımındaki il ve ilçe kongrelerine ilişkin hükümler, yargı erkiyle ilgili kısımlar hariç, uygun düştüğü ölçüde belde kongrelerinde de uygulanır.

(4) Nüfusu beş binden az olan beldelerde kongre yapılmaz. Bu beldelerin başkanları, ilçe başkanının teklifi üzerine il yürütme kurulu; yönetim kurulları ise belde başkanının teklifi üzerine ilçe yürütme kurulu tarafından atama yoluyla oluşturulur. Nüfusu beş binden az olan beldelerde Parti teşkilatının feshedilmiş olması hâlinde de bu fıkra uygulanır.

Belde Kongresi Delegeleri

Madde 17-

(1) Belde kongresi, seçilmiş en fazla yüz delege ile tabii delegelerden oluşur. (2) Seçilmiş delegelerin mahalle dağılımları aşağıdaki şekilde yapılır:

- Seçilmiş delege sayısı yüz (100)'dür. Bu sayı, Partinin son genel seçimde beldede almış olduğu oya bölünerek kat sayı bulunur. Kat sayının, mahallede Partinin almış olduğu oyla çarpımından elde edilecek rakam, o mahallenin seçilmiş delege sayısıdır. Asıl delege sayısı kadar yedek delege seçilir.
- Çeşitli nedenlerle Parti'nin son genel seçimde almış olduğu oy belli değil ise; son yerel seçim sonuçlarına göre kat sayı hesaplanır.
- Son yerel seçim sonuçlarının da belli olmaması hâlinde, mahallelerdeki seçmen sayısına göre kat sayı hesaplanır.
- Beldeye bağlı mahallelerde toplam kayıtlı üye sayısı yüzden fazla değil ise, üyelerin tamamı belde kongresi delegesi sayılır.

(3) Belde Kongresinin tabii delegeleri şunlardır:

- Beldenin Partili belediye başkanları ile Parti üyeliği devam etmek kaydıyla önceki dönemlerde o beldenin Partili belediye başkanlığı görevinde bulunmuş üyeler,
 - Belde kongresince seçilmiş ve hâlen görevde bulunan belde başkanı ve belde yönetim kurulu asıl üyeleri,
 - Parti üyeliği devam etmek kaydıyla önceden o yerin Parti belde başkanlığı görevini yürütmüş olan üyeler.
- (4) Belde Kongresi, İlçe Yönetim Kurulunun aday olmayanlar arasından görevlendireceği üç kişilik bir heyetin gözetim ve denetimi altında, gizli oy ve açık tasnif esasına göre yapılır.

Belde Kongresi Delege Seçimleri ve Delege Listesinin Onaylanması

Madde 18-

- (1) Belde Kongresi delege seçimleri, İlçe Yürütme Kurulunun denetiminde, Belde Yönetim Kurulu tarafından gerçekleştirilir.
- (2) İlçe Başkanı, gerektiğinde ilgili kayıt ve belgeleri de inceleyip varsa eksiklikleri tamamlattıktan sonra seçime katılacak adayları belirleyen listeyi onaylar. Onaylanan liste ile toplantıya ilişkin diğer hususlar seçim tarihinden yedi gün önce Partinin ilgili teşkilatının bulunduğu binada asılmak suretiyle ilan edilir. İlan süresi üç gündür.
- (2) İlan süresi içinde listeye yapılacak itirazlar İlçe Başkanı tarafından incelenir ve en geç iki gün içinde kesin olarak karara bağlanır.
- (3) Toplantının yeri ve tarihi, toplantı tarihinden yedi gün önce mahallin en büyük mülki amirliğine bildirilir.

Belde Başkanı

Madde 19-

- (1) Belde başkanı; Belde Kongresi tarafından gizli oyla tek seferde seçilir. Partinin belde düzeyindeki çalışma ve faaliyetlerini denetler, koordine ve idare eder.

Belde Yönetim Kurulu

Madde 20-

- (1) Belde Yönetim Kurulu üyeleri, Belde Kongresince gizli oyla seçilir. Belde Yönetim Kurulunun üye sayısı, Belde Başkanı dâhil, en az üç ve en fazla yirmi olmak üzere İlçe Yürütme Kurulu tarafından belirlenir. Kongrede asıl üye kadar yedek üye seçimi yapılır.
- (2) Belde teşkilatının ilk kuruluşu, İlçe Yönetim Kurulunun görüşü alınarak, İl Yönetim Kurulu tarafından atama ile gerçekleştirilir.

Belde Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkileri

Madde 21-

- (1) Belde yönetim kurulu, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile ayda en az bir kez olağan toplantı yapar. Kararlar, toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınır.
- (2) Belde yönetim kurulu belde başkanının veya belde yönetim kurulu üye tam sayısının en az üçte birinin talebi halinde olağanüstü toplanır. Bu talepte olağanüstü toplantı gündemi de belirtilir ve olağanüstü toplantıda sadece talepte belirtilen gündem görüşülür.

Belde Yürütme Kurulu

Madde 22-

- (1) Belde Yürütme Kurulu; bağlı olduğu İlçe Yürütme Kuruluna paralel olarak belde başkan yardımcılarının oluşur ve belde başkanının altında çalışır. Bu kurul üyeleri, Belde Başkanınca Belde Yönetim Kurulu üyeleri arasından belirlenir. Belde Yürütme Kurulu üyeleri arasındaki görev dağılımı, Belde Başkanı tarafından yapılır. Belde Başkanı, Belde Yürütme Kurulu üyelerinden birini belde muhasibi, birini de belde sekreteri olarak görevlendirir.
- (2) Belde Yürütme Kurulu; Belde Yönetim Kurulunun gündemini hazırlar, belde başkanının tevdi ettiği işleri yapar, Belde Kongresi ve Belde Yönetim Kurulunca alınmış kararların ve verilen görevlerin icrasını sağlar, yönetmelikle verilen diğer görevleri yerine getirir.
- (3) Nüfusu beş bin (5.000)'den az olan beldelerde Yürütme Kurulu oluşturulmaz, ancak gerekli görülmesi

halinde belde başkanı tarafından mevcut yönetim kurulu üyeleri arasında görev dağılımı yapılır.

İKİNCİ AYIRIM: İLÇE TEŞKİLÂTI

İlçe Kongresi

Madde 23-

(1) İlçe Kongresi, ilçe teşkilatının en üst karar ve denetim organıdır. Seçilmiş ve tabii delegelerden oluşur. İlçe Başkanı ile İlçe Yönetim Kurulunun asıl ve yedek üyeleri ile ilçeyi temsil edecek asıl ve yedek İl Kongresi delegelerini seçer, gündemindeki diğer konuları müzakere edip karara bağlar.

İlçe Kongresi Delegeleri

Madde 24-

(1) İlçe kongresi dört yüz (400) seçilmiş delege ile tabii delegelerden oluşur.

(2) Seçilmiş delegelerin sayısı aşağıdaki şekilde hesaplanır:

- İlçeye kayıtlı üye sayısı dört yüz (400)'den az ise, üyelerin tamamı İlçe Kongresi delegesi sayılır.
- İlçeye kayıtlı üye sayısı dört yüz (400)'den fazla ise; önce her mahalle ve köy için birer delege ayrılır. Bu şekilde ayrılan delege toplamı, dört yüz (400) sayısından düşülür. Artan delege sayısı, Partinin son genel seçimde o ilçede almış olduğu toplam oy sayısına bölünür. Bölüm sonucu çıkan kat sayının, o ilçeye bağlı her mahalle veya köyde alınmış oyla çarpımı sonucu çıkan sayı ile başta ayrılan sayının toplamı, ilgili mahalle veya köyün ilçe kongresi için seçeceği delege sayısını teşkil eder.
- Çeşitli nedenlerle Partinin son genel seçimde ilçede almış olduğu oyun belli olmaması hâlinde; son yerel seçim sonuçlarına göre kat sayı hesaplanır.
- Partinin son yerel seçimlerde ilçede aldığı oyun da belli olmaması hâlinde, ilçedeki seçmen sayısına göre kat sayı belirlenir.

(3) İlçe Yönetim Kurulu kongreden önce kongre delege dağılım listesini hazırlar ve il yönetim kurulunun onayına sunar ve onaydan sonra ilan eder. Listenin ilanından itibaren on beş gün içinde yapılacak itirazları, İl Yönetim Kurulu kesin olarak karara bağlar.

(4) Asıl delege sayısı kadar da yedek delege seçilir.

(5) İlçe Kongresinin tabii delegeleri şunlardır:

- İlçe Kongresince seçilmiş ve hâlen görevde bulunan İlçe Başkanı ve İlçe Yönetim Kurulu asıl üyeleri, ilçenin partili belediye başkanı ile ilçeye bağlı diğer belediyelerin partili belediye başkanları İlçe kongresinin tabii delegeleridir.
- İlçe büyükşehirde bulunmuyorsa, partili il belediye başkanları ve merkez ilçe çevresindeki diğer belediyelerin partili başkanları merkez İlçe Kongresinde tabii delegedir.

(6) Geçici İlçe Başkanı ve geçici İlçe Yönetim Kurulu üyeleri, eğer ayrıca delege sıfatları yoksa, Kongrede oy kullanamaz.

İlçe Kongresi Delege Seçimi

Madde 25-

(1) İlçe Kongresi delege seçimleri; Kongre Takvimine göre, İlçe Yönetim Kurulunca tarafından gerçekleştirilir.

(2) Delege seçimi, köy ve mahalle ölçeğinde yapılır. İlçe Yönetim Kurulu; her köy ve mahallede kayıtlı Parti üyelerinin listelerini, üye kayıt defterine uygun olarak ayrı ayrı hazırlayıp köy ve mahalle temsilcisi veya yönetimine gönderir. Genel Merkez üye kayıtları esas alınarak düzenlenecek bu listeler, delege seçiminden en az

on beş gün önce asılarak duyurulur. Listeler, seçim yapılana kadar askıda kalır.

(3) İlçeye bağlı belde var ise beldeye bağlı mahallelerden belde kongresi tarafından seçilecek ilçe kongresi delege sayısı, belde kongresinden önce İlçe Yönetim Kurulunca belirlenir ve belde başkanlığına bildirilir.

(4) Partiye kayıtlı olduğu hâlde listede yer verilmeyen veya üye olmadığı hâlde listede yazılı olan kişilerle ilgili olarak, askı tarihinden itibaren beş gün içinde İlçe Yönetim Kuruluna Partili her üye tarafından itiraz edilebilir.

(5) İlçe Yönetim Kurulu, itirazı iki gün içinde karara bağlar. İtirazın kabulü hâlinde, listede gerekli düzeltmeyi yapar. İlçe Yönetim Kurulu iki gün içinde karar vermez veya kararı ret şeklinde olursa, ilgili kişi üç gün içinde İl Yürütme Kuruluna itiraz edebilir. İl Yürütme Kurulunca verilecek karar, parti içi işlemler açısından kesin-dir. İtiraz üzerine düzeltme yapılan listeler ilan edilir. İlgili kişi, ilan edilen listede adı yazılı olmasa dahi, İl Yürütme Kurulunca verilmiş kararı ibraz ederek delege seçimine iştirak edebilir.

(6) Mahalle ve köy delege seçimlerinin nerede ve hangi saatler arasında yapılacağı, delege seçmen listesinin askısında belirtilir. Belirlenen gün ve saatte, delege seçimi yapabilmek için, kesinleşmiş delege seçmen listesinde yer alan üyelerin salt çoğunluğunun katılımı aranır. Yapılacak yoklamaya göre salt çoğunluk yok ise, aynı gün ve aynı yerde iki saat sonra hazır bulunan üyelerin katılımı ile delege seçimi yapılır.

(7) Delege seçimleri, İlçe Yönetim Kurulunun görevlendireceği kişi veya kişilerin gözetim ve denetiminde gizli oy, açık tasnif esasına göre yapılır. Sonuç tutanağa bağlanır ve İlçe Yönetim Kuruluna teslim edilir.

(8) Delege seçimlerine karşı seçimden itibaren üç gün içinde İl Yönetim Kuruluna itiraz edilebilir. İl Yönetim Kurulunun vereceği karar kesindir.

İlçe Başkanı

Madde 26-

(1) İlçe başkanı, İlçe Kongresi tarafından gizli oylama ile tek turda seçilir; Partinin ilçe düzeyindeki çalışma ve faaliyetlerinin koordinasyon ve yürütülmesini sağlar, denetimini gerçekleştirir ve ilçe teşkilatını temsil eder.

İlçe Yönetim Kurulu

Madde 27-

(1) İlçe Yönetim Kurulu, ilçe kongresi tarafından gizli oyla seçilir.

(2) 2) İlçe Yönetim Kurulu, ilçe başkanıyla birlikte;

- i. Nüfusu 20.000'den az olan ilçelerde yedi üyeden,
- ii. Nüfusu 20.001'den 50.000'e kadar olan ilçelerde on üyeden,
- iii. Nüfusu 50.001'den 100.000'e kadar olan ilçelerde on beş üyeden,
- iv. Nüfusu 100.001'den 500.000'e kadar olan ilçelerde yirmi üyeden,
- v. Nüfusu 500.001'den 1.000.000'a kadar olan ilçelerde otuz üyeden,
- vi. Nüfusu 1.000.000'dan fazla olan ilçelerde kırk beş üyeden oluşur.

(3) İlçe Yönetim Kurulu'na asıl üye sayısının yarısı kadar yedek üye seçimi yapılır. Bu uygulama sonucunda oluşan yarım değerler bir yedek üye ilavesi ile tamamlanır.

İlçe Yürütme Kurulu

Madde 28-

(1) İlçe Yürütme Kurulu, İlçe Başkanının yönetiminde, ilçe düzeyinde görev yapan parti içi organdır. İlçe Yürütme Kurulu üyeleri; İlçe Başkanı tarafından İlçe Yönetim Kurulu üyeleri arasından atanır. İlçe Yürütme Kurulu üyeleri arasındaki görev dağılımı İlçe Başkanı tarafından yapılır. İlçe Yürütme Kurulunun üye sayısı

en az yedi, en çok Başkanlık Divanının üye sayısı kadardır.

(2) İlçe Yürütme Kurulu, İlçe Başkanının başkanlığında, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve Tüzükte aksi belirtilmeyen hâllerde katılanların salt çoğunluğu ile karar alır.

(3) İlçe Yürütme Kurulu,

- İlçe Yönetim Kurulunun gündemini hazırlar.
- İlçe Başkanının tevdi ettiği diğer işleri yapar.
- İlçe Kongresi ve İlçe Yönetim Kurulunca alınmış kararların ve verilen görevlerin icrasını sağlar.

ÜÇÜNCÜ AYIRIM: İL TEŞKİLÂTI

İl Kongresi

Madde 29-

(1) İl Kongresi, il teşkilâtının en üst karar ve denetim organıdır.

(2) İl Kongresi İl Başkanını, İl Yönetim Kurulu asıl ve yedek üyelerini, İl Disiplin Kurulu asıl ve yedek üyelerini, ili temsil edecek Kurultay asıl ve yedek delegelerini seçer; kongre gündemindeki diğer konuları müzakere edip karara bağlar.

İl Kongresi Delegeleri

Madde 30-

(1) İl Kongresi, İlçe Kongrelerince seçilmiş delegeler ile tabii delegelerden oluşur. İlin seçilmiş delege sayısı altı yüz (600)'ü geçemez.

(2) İlçelerin kaç delege ile İl Kongresinde temsil edileceği aşağıdaki şekilde belirlenir:

- Önce her ilçeye beşer delegelik ayrılır.
- Ayrılan delege toplamı, altı yüz (600)'den düşülür. Kalan sayının, kongre öncesi yapılmış son genel seçimde Partinin o ilde almış olduğu toplam oya bölünmesiyle kat sayı elde edilir. Bu kat sayının, Partinin ilçede almış olduğu son genel seçimdeki toplam oyu ile çarpımı sonucu elde edilecek sayıya beş adet tahsisin ilavesiyle ulaşılabilecek sayı, o ilçenin İl Kongresi için seçeceği delege sayısını oluşturur.
- İl bünyesinde, seçimlerden sonra üçten fazla yeni ilçe kurulmuş olması veya İl Kongresinin yapılacağı tarihe göre genel seçim yapılmamış veya Partinin seçimlere katılmamış olması gibi hâllerde; yapılmış son yerel seçimlere göre kat sayı hesaplanır.
- Çeşitli sebeplerle Partinin yerel seçim sonuçlarının da belirlenememesi hâlinde ilçelerdeki seçmen sayısına göre kat sayı hesaplanır.

(3) İl Kongresinin tabii delegeleri şunlardır:

- İl Kongresince seçilmiş ve hâlen görevde bulunan İl Başkanı ve Yönetim Kurulu asıl üyeleri,
- İl Kongresince seçilmiş ve hâlen görevde bulunan İl Disiplin Kurulu başkan ve asıl üyeleri,
- O ilin Partili milletvekilleri,
- O ilin Partili belediye başkanı.

(4) Geçici İl Başkanı, İl Yönetim veya Disiplin Kurulu üyelerinden delege sıfatı olmayanların Kongrede oy kullanma hakkı yoktur.

İl Başkanı

Madde 31-

(1) İl Başkanı, İl Kongresi tarafından gizli oylama ile tek turda seçilir, il teşkilatını temsil eder, Partinin il düzeyindeki çalışma ve faaliyetlerini denetler, koordine ve idare eder.

İl Yönetim Kurulu

Madde 32-

(1) İl Yönetim Kurulu, İl Kongresi tarafından gizli oyla seçilir.

(2) (2) İl Yönetim Kurulu, İl Başkanı da dâhil olmak üzere;

i. Nüfusu 250.000'den az olan illerde yirmi beş üyeden,

ii. Nüfusu 250.001 - 750.000 (750.000 dâhil) arasında olan illerde otuz üyeden,

iii. Nüfusu 750.001 - 1.500.000 (1.500.000 dâhil) arasında olan illerde kırk üyeden,

iv. Nüfusu 1.500.001 - 4.000.000 (4.000.000 dâhil) arasında olan illerde elli üyeden,

v. Nüfusu 4.000.001'den fazla olan illerde altmış üyeden oluşur.

(3) Kongrede asıl üye sayısının yarısı kadar yedek üye seçimi yapılır. Bu uygulama sonucunda oluşan yarım değerler bir yedek üye ilavesi ile tamamlanır.

İl Yürütme Kurulu

Madde 33-

(1) İl Yürütme Kurulu İl Başkanının başkanlığında, il düzeyinde görev yapan parti içi organdır. İl Yürütme Kurulu üyeleri; İl Başkanı tarafından İl Yönetim Kurulu üyeleri arasından belirlenir. İl Yürütme Kurulunun üye sayısı en az yedi, en çok Genel Merkez Başkanlık Divanı üye sayısı kadardır. İl Yürütme Kurulu üyeleri arasındaki görev dağılımı, il başkanı tarafından yapılır.

(2) İl Yürütme Kurulu İl Başkanının başkanlığında, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve Tüzükte aksi belirtilmedikçe katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. İl Yürütme Kurulu, İl Yönetim Kurulunun gündemini hazırlar, İl Başkanının tevdi ettiği işleri yapar, il kongresi ve il yönetim kurulunca alınmış kararların ve verilen görevlerin icrasını sağlar. Tüzüğün 84'üncü maddesi hükmü, uygun düştüğü ölçüde İl Yürütme Kurulu hakkında da uygulanır.

DÖRDÜNCÜ AYIRIM: İLÇE VE İL TEŞKİLATLARINA İLİŞKİN ORTAK HÜKÜMLER

Kurucu Yönetim Kurulları

Madde 34-

(1) İl ve ilçe teşkilatlarının ilk kuruluşları, Merkez Yönetim Kurulu tarafından yapılan atama ile gerçekleşir. Önce kurucu il veya ilçe başkanı olarak atanan kişiye “yetki belgesi” verilir. Bu kişinin oluşturacağı listenin Merkez Yönetim Kurulu tarafından onaylanması ile kurucu yönetim kurulu teşkil edilir.

(2) Kurucu başkanlar ve yönetim kurulları, kendi teşkilat birimlerinin kongrelerine kadar, seçilmiş yöneticilerin hak ve yetkilerine sahiptir.

Yönetim Kurullarının Toplantı ve Karar Yeter Sayısı

Madde 35-

(1) Yönetim kurulları salt çoğunlukla toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Oylarda eşitlik olması hâlinde başkanın katıldığı görüş kabul edilmiş sayılır. İl ve ilçe yönetim kurulları en az ayda bir defa olağan toplanır. Mücbir sebebin varlığı halinde toplantılar, ertelenebilir ya da teknolojik imkanlar kullanılmak suretiyle internet ortamında yapılabilir.

(2) Gerekli görülen hâllerde illerde il başkanı, ilçelerde ilçe başkanı tarafından veya il ve İlçe yönetim kurulu üye tam sayısının dörtte birinin yazılı isteği ile yönetim kurulları belirtilen gün ve saatte olağanüstü toplantıya çağırılabilir. Olağanüstü toplantılarda sadece toplantı gündeminde olan konular görüşülür.

- (3) Yönetim kurulları tarafından çağrılıp dinlenmesine karar verilenler dışında kurul üyesi olmayanlar toplantılara katılamaz.
- (4) Yönetim kurulu kararları, karar defterine yazılır veya bilgisayar çıktısı alınarak bu deftere yapıştırılır ve toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır. Karara muhalif olanlar, gerekçeli muhalefet şerhi yazabilecekleri gibi sadece “muhalifim” şerhi ile de yetinebilirler.
- (5) Olağan toplantılar ile toplantı günü ve zamanı bildirilmiş olağanüstü toplantılara haklı bir mazereti olmaksızın üst üste üç veya görev süresi boyunca toplam altı toplantıya katılmayan üye yönetim kurulu üyeliğinden istifa etmiş sayılır. Ancak bu fıkra, üst birimlerce belirlenmiş kongre takvimi döneminde uygulanmaz.
- (6) İstifa etmiş sayılan yönetim kurulu üyesinin istifa kararı kesinleştikten sonra yerine sırasıyla yedek yönetim kurulu üyelerinden çağrılır.

Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeliklerinde Boşalma

Madde 36-

- (1) İlçe veya il yönetim kurulu asıl ve yedek üyelerinin, nedeni ne olursa olsun toptan çekilmeleri veya işten el çektilirmeleri hâlinde geçici yönetim kurulu, Merkez Yönetim Kurulu’na seçilir.
- (2) Geçici yönetim kurulu, seçilmiş kurulun hak ve yetkilerini kullanır.

İşten El Çektirme Sebepleri

Madde 37-

- (1) Teşkilâtlardaki yönetim kurulları veya kurul üyeleri;
- a. Siyasi Partiler Kanunu, iş bu Tüzük hükümleri ve Parti Yönetmelikleri gereğince tutulması gereken defterlerin ve kayıtların usulüne uygun olarak tutulmaması veya tutulan defter ve kayıtlar üzerinde tahrifat yapılması, uygun yer ve şekilde muhafaza edilmemesi ya da muhasebe ile ilgili kayıt ve belgelerin süresi içinde Genel Merkez’e gönderilmemesi,
- b. Kurullarda görev alanların kimlik bilgilerinin mahallin en büyük mülki amirliğine yazı ile bildirilmemesi,
- c. Ülke ve parti menfaatlerine, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile partinin ilke, amaç, hedef ve politikalarına aykırı tutum ve davranışlarda bulunulması,
- d. Teşkilâtların birlik ve uyum içinde çalışması ve yönetilmesinde yetersiz kalınması,
- e. Haklarında Siyasi Partiler Kanunu’nun ilgili hükümlerinde ve Tüzüğün 78’nci maddesinde kesin olarak partiden çıkarılma cezasını gerektiren hâllerin sabit olması durumunda,
- İşten el çektirmeye yetkili kurulda yapılacak gizli oylama sonucunda, üye tam sayısının en az üçte ikisinin oyu ile el çektilirmelerine karar verilir.

İşten El Çektirmeye Yetkili Kurul ve El Çektirmenin Usûlü

Madde 38-

- (1) İlçe yönetim kurulu, bir belde yönetim kurulu hakkında işten el çektirmeyi gerekli kılan herhangi bir durum tespit ettiği takdirde, durumu gerekçeli bir kararla il yönetim kuruluna bildirerek, belde başkanının veya belde yönetim kurulu üyelerinin tamamının veya bir kısmının işten el çektilirmesini isteyebilir.
- (2) İl yönetim kurulu, bir ilçe yönetim kurulu hakkında işten el çektirmeyi gerekli bir durumu tespit ettiğinde, bu durumu gerekçeli talep ile Merkez Yönetim Kuruluna bildirir. İl yönetim kurulu gerekçeli kararında, ilçe başkanı da dahil ilçe yönetim kurulunun tamamının veya bir kısmının işten el çektilirmesini isteyebilir.
- (3) Belde ile ilgili ilçe yönetiminin talebi üzerine il yönetim kurulu, ilçe ile ilgili il yönetiminin talebi üzerine Merkez Yönetim Kurulu; gerek görürlerse inceleme yaptırarak talebi karara bağlarlar.

- (4) Merkez Yönetim Kurulu aynı nedenlere bağlı olarak re'sen ilçe ve il başkanları ile yönetim kurullarına kısmen veya tamamen işten el çektirebilir. İl yönetim kurulunun belde ile ilgili, Merkez Yönetim Kurulu'nun il ve ilçe ile ilgili almış olduğu işten el çektirme kararları kesindir.
- (5) İlçe ve il yönetim kurullarının, asıl ve yedek üyeleriyle birlikte toptan işten el çektirilmeleri hâlinde, Merkez Yönetim Kurulu işten el çektirme kararı ile birlikte geçici bir yönetim kurulu kurar ve ilgili teşkilât birimine tebliğ eder.
- (6) İşten el çektirme hâlinde teşkil olunan kurullara, geçici kurullar denir. İşten el çektirme kararının ilçe yönetim kuruluna tebliğinden itibaren otuz gün içerisinde ilçe, il yönetim kuruluna tebliğinden itibaren ise kırk beş gün içerisinde il kongresi toplanarak yeni yönetim kurulunu seçer. Bu süre içerisinde ilçe ve il kongresi için yeni delege seçilmemiş ise, kongre eski delegelerle toplanır. Bu suretle seçilen yönetim kurullarının görev süresi, normal teşkilât birim kongrelerine kadar devam eder.
- (7) Kısmen el çektirme hâllerinde, ilgili il ve ilçe yönetim kurulu yedek üyelerle tamamlanır. Kısmen el çektirme halinde boşalma hükümleri uygulanır.

Olağanüstü Kongre

Madde 39-

- (1) İl ve ilçe kongrelerinin olağanüstü toplanması Genel Başkan, Merkez Yönetim Kurulu kararıyla veya teşkilât birimi delege tam sayısının beşte birinin parti noterlikte tevsik edilmiş yazılı isteğiyle yapılır. Olağanüstü kongrenin gündemi toplantıyı talep edenlerce belirlenir. Gündemin neden ibaret olduğu karar veya talep yazısında belirtilir. Olağanüstü toplantı gündemine başka gündem maddesi eklenemez. Talebin seçimli olması hâlinde de aynı usûl izlenir ve teşkilât birimindeki organların tümü için seçim yapılır.
- (2) Usûlüne uygun olarak hazırlanan olağanüstü kongre talebi ilgili birim icra kuruluna yazılı olarak tebliğ edilir. Bu tebliğden itibaren kırk beş gün içinde birim icra kurulunun olağanüstü kongreyi toplaması zorunludur.

Birden Fazla Görev Yasağı

Madde 40-

- (1) İl ve ilçe teşkilâtlarında başkan veya yönetim kurulu üyeliklerine seçilmiş olanlar, kongre delegelikleri hariç olmak üzere tek görev yürütebilir.
- (2) Mahalli idareler seçimlerinde belediye başkanlığı, belediye meclis üyeliği veya il genel meclisi üyeliğine aday olanlar teşkilât birimlerinde başkan ve kurul üyeliklerinden istifa etmiş sayılır.
- (3) İl genel meclisi üyeleri ve belediye meclis üyeleri taşra teşkilatlarında görev alabilirler.
- (4) Parti'nin Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Yönetim, Disiplin ve Denetim Kurulları'nın asıl ve yedek üyeleri ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı'nda görevli olan milletvekilleri, Merkez Yönetim Kurulu veya Disiplin Kurulu asıl ve yedek üyesi olamaz.
- (5) Her derece disiplin kurullarında görev alanlar Kurultay ve kongreler ile TBMM Parti Grubu üyelikleri hariç Parti'nin diğer organ, kurul ve görevlerinde bulunamaz; Parti'ye herhangi bir iş veya hizmet bağıyla bağlı olamaz ve Parti'den herhangi bir suretle gelir sağlayamaz.
- (6) Bir disiplin kurulunda görev alan kimse diğer bir disiplin kurulunda görev alamaz. Eşler, birinci ve ikinci derecede kan ve kayın hısımları aynı disiplin kurulunda görev alamaz ve bunlarla ilgili kararlara katılamaz.

BEŞİNCİ AYIRIM: İL VE İLÇE KONGRELERİNE İLİŞKİN ORTAK HÜKÜMLER

Kongre Takvimi

Madde 41-

- (1) Kongreler en az iki, en fazla üç yıl içinde toplanır.
- (2) Merkez Yönetim Kurulunca belirlenecek Kurultay Takvimi içinde olmak şartı ile belde ve ilçe kongrelerinin günlerini İl Yönetim Kurulları, il kongrelerinin günlerini ise Başkanlık Divanı belirler.
- (3) Bu Tüzük'te geçen ilçe seçim kurulu ve ilçe seçim kurulu başkanı, Yüksek Seçim Kurulu tarafından görevlendirilen kongrelerin yapılacağı yerdeki yetkili ilçe seçim kurulu ve ilçe seçim kurulu başkanını ifade eder. Sandık kurulu ise kongrenin yapılacağı yer ilçe seçim kurulu tarafından kongre seçimlerinde görev verilen sandık kurulunu ifade eder.

Delege Sayısı

Madde 42-

- (1) İl ve ilçe kongrelerinde üst teşkilât birimi kongresi için seçilmesi gereken sayıda asıl ve aynı sayıda yedek delege seçimi yapılır. Ancak bu madde kapsamında seçilecek yedek delege sayısı ikiden az olamaz. Seçilmiş delegelerin herhangi bir sebeple parti üyeliğinin düşürülmesi hâlinde Tüzükün 15'inci maddesindeki kota gözetilerek yedek delegeler sırayla davet edilir ve bu delegeler yerine çağrıldıkları delegenin kalan süresini tamamlarlar.

Kongre Gündemi

Madde 43-

- (1) Kongre gündemi ilgili birimin yönetim kurulunca hazırlanır.
- (2) Kongre esnasında yeni gündem maddelerinin eklenmesi veya gündem maddelerinin sırasının değiştirilmesi, hazır bulunan delegelerin onda birinin teklifi ve kongreye katılanların salt çoğunluğunun kararıyla mümkündür.

Kongreye Çağrı

Madde 44-

- (1) İl ve ilçe kongrelerinin yeri, günü, saati ve gündemiyle kongreye katılacak Parti üyelerini belirleyen listeler kongreden en az on beş gün önce ilçe seçim kuruluna bildirilir.
- (2) İl ve ilçe kongreleri en az on beş gün öncesinden gündemi de ihtiva edecek şekilde ilan edilir.
- (3) İl ve ilçe başkanları kongreye yüksek oranda katılımı sağlamak amacıyla gerekli sözlü ve yazılı duyuruda bulunmakla yetkili ve görevlidir.
- (4) Yapılan ilan ve bildirimlerde ilk toplantıda yeterli çoğunluk sağlanamaz ise ikinci toplantının yeri, günü ve saati de belirtilir. İlk toplantı ile ikinci toplantı arasındaki süre en az bir, en çok on beş gündür.

Listelerin Kesinleşmesi

Madde 45-

- (1) İlçe seçim kurulu başkanı, gerektiğinde ilgili kayıt ve belgeleri de inceleyip varsa eksiklikleri tamamlattıktan sonra seçime katılacak adayları belirleyen listeyi onaylar. Onaylanan liste ve toplantıya ilişkin diğer hususlar kongrenin toplantı tarihinden yedi gün önce partinin ilgili teşkilatının bulunduğu binada asılmak suretiyle ilan edilir. İlan süresi üç gündür. Ayrıca yine toplantı tarihinden yedi gün önce toplantının yeri ve tarihi, mahallin en büyük mülki amirliğine de bildirilir.

(2) İlan süresi içinde listeye yapılacak itirazlar ilçe seçim kurulu başkanı tarafından incelenir ve en geç iki gün içinde kesin olarak karara bağlanır. Bu suretle kesinleşen listeler ile toplantıya ilişkin diğer hususlar, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından onaylanarak partinin ilgili teşkilatına gönderilir.

Kongre Toplantı ve Karar Yeter Sayısı

Madde 46-

(1) Kongreler, delege toplam sayısının salt çoğunluğunun katılımı ile toplanır. İlk toplantıda yeterli katılım olmaması halinde, ikinci toplantı katılanlarla yapılır. Kongrede kararlar, Tüzük'te yazılı ayrık durumlar saklı olmak üzere, oylamaya katılanların salt çoğunluğu ile alınır.

(2) Kongrelerde yapılacak seçimler, ilgili seçim kurulunun gözetimi ve denetiminde yapılır.

Kongrenin Açılışı ve Kongre Divanı

Madde 47-

(1) Kongrenin açılışı, kongresi yapılacak teşkilâtın başkanı veya onun görevlendireceği yönetim kurulu üyesi tarafından yapılır. Hâlihazırda yönetim kurulu üyesi yoksa, hazır bulunan en yaşlı delege kongreyi açar.

(2) Kongre açıldıktan sonra bir divan başkanı ve dört kâtip üyeden müteşekkil bir Kongre Divanı seçilir. Kongre Divanı için önergeler, delege tam sayısının en az onda birinin imzası ile kongreyi açan kişiye verilir.

(3) Kongre Divanı önergeleri açık olarak, el kaldırma yöntemiyle oylanır.

(4) Divan başkanı toplantıyı yönetir. Kongre divan başkanı ve üyeleri kongrenin Tüzük ve ilgili mevzuata uygun olarak gerçekleşmesini temin için gerekli önlemleri almak, düzen ve ahenk içinde yürütmek, kongre gündemini icra etmek, kongre tutanağını düzenleyip muhafaza ederek kesinleşen kongre sonuçlarını ve seçilenlerin cetvelini ilgili yerlere ulaştırmak üzere seçilen yeni yönetime teslim etmekle görevli ve yetkilidir.

(5) Kongre divanı, ortaya çıkan lüzum üzerine kararlarını üye sayısının salt çoğunluğuyla verir. Oyların eşitliği hâlinde kongre divan başkanının bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır.

(6) Kongre divan başkanı, kongre düzenine riayet etmeyenleri öncelikle sözlü olarak uyarır. Sözlü uyarıya rağmen düzeni bozmaya devam edenler kongreden çıkarılır. Ancak bu kişiler seçimlere geçildiğinde oy kulanmak üzere kongre salonuna alınır. Divan başkanı gerekli görürse kongreye ara verip izleyici yerlerini boşaltabilir. Bu konuda alınacak karar kesindir.

(7) Divan başkanı, divan üyeleri tarafından onaylı kongre tutanağının bir suretinin ilgili teşkilât birimine, bir suretinin de bir üst teşkilât birimine tesliminden sorumludur.

Kongrenin Görev ve Yetkileri

Madde 48-

(1) Kongrelerde:

a. Yönetim kurullarının faaliyet raporları ibraz edilir.

b. Yönetim kurullarının muhasebe ve kesin hesap raporuyla ilgili işlemleri görüşülür ve karara bağlanır. Delegelerin onda birinin teklifi veya divan başkanının isteğiyle kesin hesap raporunu incelemek üzere üç üyeden az olmamak üzere bir komisyon kurulabilir ve komisyonun vereceği rapor kongrece kabul veya reddedilir. Kesin hesap raporu kongre tarafından kabul edilirse ilgili yönetim kurulu ibra edilmiş sayılır.

c. Gündemdeki konular sırasıyla görüşülür.

d. Yönetim kurullarının başkanları, asıl ve yedek üyeleri, il disiplin kurulu asıl ve yedek üyeleri ile bir üst kongrenin veya Kurultay'ın asıl ve yedek delegelerinin seçimi gerçekleştirilir.

Kongrelerde Adaylık

Madde 49-

- (1) İl veya ilçe başkanları ve yönetim kurullarının seçimleriyle bir üst kongre veya Kurultay'ın delege seçimleri ve il disiplin kurulu seçimleri kanunlara uygun olarak Yüksek Seçim Kurulu gözetimi ve denetimi altında gizli oy ve açık tasnif yöntemiyle yapılır. İl ve ilçe kongrelerinde bütün seçimler birlikte yapılır.
- (2) Divan başkanı kongrelerde seçilecek organlara adaylık müracaatı için makul bir süre tespit eder, kongreye duyurur.
- (3) Delege tam sayısının en az yirmide birinin imzası ile teşkilat birim başkanlığına aday olunur veya aday gösterilir.
- (4) Delege tam sayısının en az kırkta birinin imzası ile kurul üyeliklerine aday olunur veya aday gösterilir.
- (5) Delegeler aynı görev için birden fazla aday veya listeyi teklif edemez.
- (6) Başkan adayları başvurusunu blok listeye birlikte yaparsa, Kongre divanı gelen başvuruların Tüzük'e uygunluğunu, yeterliliğini ve imzalarda mükerrerlik olup olmadığını denetler. Mükerrerlik hâlinde, mükerrer imza atan delegenin imzası, bulunduğu tüm listelerden çıkartılır. Başkan adayları listelerinde ikinci dereceye kadar kan ve kayın hısımlarına yer veremez.
- (7) Bir başkan adayı dahi adaylık başvurusunu Tüzük'te aranan **şartları taşıyan blok liste ile birlikte yapmışsa, seçim blok liste usulünde yapılır.** Gerekirse blok liste usulünün uygulanacağı diğer başkan adaylarına bildirilir ve blok listelerini sunmaları için süre verilir. Uygun süre içinde blok liste sunamayan başkan adayı, adaylıktan çekilmiş sayılır.
- (8) Kongre divanı, verilen sürenin sonunda adayları ilan eder ve kongre salonunda görünür bir yere ve oy kabinlerine asılmasını temin eder.

Blok Liste Usûlü

Madde 50-

- (1) En az bir başkan adayının Tüzük'e uygun blok liste ile adaylık başvurusu yapması hâlinde organ ve delege seçimleri blok liste usûlüne göre yapılır.
- (2) Seçimlerin blok liste yöntemiyle yapılması durumunda, blok listeler yeteri kadar çoğaltılır ve mühürlenmek üzere ilçe seçim kurulu başkanına veya sandık kurulu başkanına teslim edilir. Listeler mühürlendikten sonra oy pusulası olarak kullanılır. Birden fazla blok listeye seçim yapılması hâlinde delege, bu listelerden birinde bulunan adayı çizip yerine diğer listedeki bir adayın veya ferdi adaylardan birinin ismini yazabilir.

Çarşaf Liste Usûlü

Madde 51-

- (1) Başkanlık adaylığı başvurusu sırasında hiçbir başkan adayı seçilecek bütün mevkiler için asıl ve yedek üye adaylarını gösterir şekilde tam bir blok liste önerisi sunmamışsa veya sunulan blok listelerin hiçbiri Tüzük'te aranan şartları taşımıyorsa, seçim çarşaf liste usûlünde yapılır.
- (2) Her organ ve delegelikler için yapılan ferdi adaylıklar tamamlanıp kesinleştirildikten sonra, divanca soyadı esasına göre alfabetik olarak çarşaf liste sıralaması yapılır. Böylece her organ için yapılan adaylıklar, ayrı sütunlar halinde tek sayfada sıralanır. İsimlerin yanına işaret konacak kare veya daire boşluklara yer verilir ve yeteri kadar çoğaltılır. Birer örneği divanca onaylı yeterli sayıdaki listeler, mühürlenmek ve oy pusulası olarak kullanılmak üzere, zarflarıyla birlikte yetkili seçim kuruluna teslim edilir.
- (3) Çarşaf liste uygulamasında oylar, seçim kurulunca mühürlü listedeki isimlerin yanında yer alan kare veya daire içi işaretlenerek, mühürlü zarfa konduktan sonra sandığa atmak suretiyle kullanılır. Asıl ve yedekleri

dâhil, seçilmesi gereken sayıdan fazla veya yarısından eksik işaretli oylar geçersizdir. Sayım döküm sonucu en çok oya göre yapılacak sıralama ile asıl ve yedekler belirlenir. Eşit oy halinde seçim kurulunca kura çekilir.

Adaylığa Karşı İtiraz

Madde 52-

(1) Adaylığa karşı itirazlar kongre divanına yazılı olarak yapılır. Kongre divanı adaylıktan çekilme ve adaylığa karşı itirazları karara bağlar. Bu karar parti içi işlemler arasından kesindir.

Sandık Kurullarının Oluşturulması

Madde 53-

(1) İlçe seçim kurulu başkanı, seçimler için yeteri kadar sandık kurulu oluşturur. Sandık kurulu, bir başkan ve iki üyeden oluşur. Sandık kurulu başkanıyla bir üye memurlar, diğer üye ise aday olmayan Parti üyeleri arasından seçilir. Her sandık için aynı şekilde ve sayıda yedek sandık kurulu belirlenir. Sandık kurulu başkanının yokluğunda memur üye sandığa başkanlık eder. Sandık kurulu kanunun ve Tüzük'ün öngördüğü esaslara göre seçimlerin yürütülmesi ve oyların tasnifiyle görevli olup bu görevleri seçim ve tasnif işleri bitinceye kadar aralıksız devam eder.

Oy Kullanma Usûlü

Madde 54-

(1) Sadece kesinleşmiş delege listesinde adı yazılı olan delegeler oy kullanabilir.

(2) Oylar oy verenin nüfus cüzdanı veya kimlik tespiti amacıyla düzenlenmiş resmî belgeyle ispat edilmesinden ve listedeki isminin karşısındaki yerin imzalanmasından sonra kullanılır. Oylar, oy verme sırasında sandık kurulu başkanınca verilen, kurulca mühürlenmiş adayları gösterir listelerin zarfa konularak sandığa atılması suretiyle kullanılır. Bu işlem bittikten sonra delegenin ikinci imzası alınır ve kimlik belgesi iade edilir. Delege oyunu bizzat kendisi kullanır. Özürlüler istediği takdirde, sandık alanında bulunan akrabalarından birinin, akrabası yoksa delegelerden birinin yardımıyla oy kullanabilir. Bir delege birden fazla özürlüye yardım edemez.

Usûlsüz Görev Alma

Madde 55-

(1) Tüzük'e aykırı olarak görev alanların görevine bir üst teşkilât biriminin yönetim kurulu kararıyla son verilir.

Resmî Bildirim Yükümlülüğü

Madde 56-

(1) Kongrelerde seçilen yönetim kurullarıyla atanan yönetim kurulları Tüzük'te belirtilen bir göreve seçilenlerin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, mesleği veya sanatı, ikametgâhı, nüfus cüzdanı örneği seçilme tarihinden başlayarak on beş gün içinde o mahallin en büyük mülki amirliğine yazıyla gönderilir. Beldelerde tüm bildirimler, beldenin bağlı olduğu İlçe Başkanlığınca yapılır.

Seçim Sonucuna İtiraz

Madde 57-

(1) Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçim sonuçlarına yapılacak itirazlar hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.

(2) Hâkim, seçim sonuçlarını etkileyecek ölçüde bir usûlsüzlük veya kanuna aykırı uygulama nedeniyle seçim-

lerin iptaline karar verdiği takdirde kararda belirtilen tarihte seçim yenilenir. Belirlenen günde sadece seçim yapılır.

Kongre Takvimine Uymayan Teşkilât Birimleri

Madde 58-

(1) Üst teşkilât biriminin kongresinin yapıldığı tarihte, kongresi yapılmamış olmakla birlikte azami seçilmişlik süresi olan üç yıl dolmamış alt teşkilât birimi, var olan delegeleriyle üst teşkilât birimi kongresinde temsil olunur.

(2) Ancak, yetkili organ tarafından kongre tarihinin belirlenmiş olmasına karşın belirlenen kongre takvim süresi içinde kendi teşkilât biriminin kongresini yapmayan ilçe veya il teşkilâtı, üst teşkilât birimi kongresinde delege ile temsil olunamaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: GENEL MERKEZ TEŞKİLÂTI

BİRİNCİ AYIRIM: KURULTAY

Kurultayın Görev ve Yetkileri

Madde 59-

(1) Kurultay, Parti'nin en üst karar ve denetim organıdır.

(2) Kurultay;

a. Parti Genel Başkanını, Merkez Yönetim Kurulu ile Merkez Disiplin Kurulu'nun asıl ve yedek üyelerini gizli oylama ile seçer.

b. Parti'nin Tüzük ve programında değişiklik yapar.

c. Merkez Yönetim Kurulu'nun faaliyet raporunu ve gelecek dönem bütçesini müzakere edip karara bağlar, yönetimin ibrası konusunda karar verir.

d. Partinin gelir-gider ve kesin hesabını kabul veya reddeder.

e. Yasa ve Tüzük çerçevesinde, toplumu ve Devlet'i ilgilendiren konular ile kamu faaliyetleri ve Parti politikası hakkında, genel nitelikte olmak şartı ile, temenni kararları veya bağlayıcı kararlar alır.

f. Parti'nin tüzel kişiliğinin feshine, başka Parti ile birleşmesine karar verir, fesih kararı vermesi hâlinde Parti mallarının tasfiyesi ve intikal şekli ve yerini karara bağlar.

g. Yasa ve Tüzük'te verilen diğer görevleri yerine getirir, gündemdeki diğer konuları görüşüp karara bağlar.

Kurultayı Olağan Toplama Yetkisi ve Zamanı

Madde 60-

(1) Kurultay'ı olağan toplama yetkisi Merkez Yönetim Kurulu'ndadır. Merkez Yönetim Kurulu, iki yıldan az, üç yıldan fazla olmayan bir süre zarfında Kurultay'ı toplamak zorundadır.

Kurultay Delegeleri

Madde 61-

(1) Kurultay, seçilmiş delegeler ve tabii delegelerden oluşur.

Seçilmiş Kurultay Delegeleri

Madde 62-

(1) Seçilmiş delegeler Türkiye Büyük Millet Meclisi üye sayısının iki katıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisi

üye tam sayısının değiştirilmesi durumunda yapılacak ilk kongrelerde Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının iki katı, il kongrelerince seçilecek toplam delege sayısı olarak dikkate alınır.

(2) Kurultay’da hangi ilin kaç adet Kurultay Delegesi ile temsil edileceği şu usûle göre belirlenir:

- a. Seçilmesi gereken toplam delege sayısının yarısı kadar delegelik, illerden seçilecek milletvekili sayısına göre illere tahsis edilir.
- b. Arta kalan delege sayısının, Parti’nin son milletvekili genel seçiminde almış olduğu toplam oya bölünmesiyle bir kat sayı elde edilir. Elde edilen kat sayının, Parti’nin o ilde son milletvekili genel seçiminde almış olduğu toplam oyla çarpımı sonucu bulunacak sayı ile yapılmış tahsisin toplamı, o il kongresinde seçilecek Kurultay delege sayısını verir.
- c. Kurultayın yapılacağı tarihte, Parti’nin son genel seçime katılmamış olması veya buna benzer hâllerin varlığında, her il seçmesi gereken milletvekili sayısının iki katı delege ile Kurultayda temsil olunur.
- d. Kongre Takvimine ilişkin kararda, her ilin il kongresinde kaç adet Kurultay delegesi seçeceği de belirtilir. Merkez Yönetim Kurulu hesaplanan delege sayılarını onaylayıp il başkanlıklarına bildirir. Hatalı hesaplamalar, aynı yöntemle düzeltilir.

Kurultayın Tabii Delegeleri

Madde 63-

- (1) Tabii delegeler; Parti’nin Genel Başkanı, Merkez Yönetim Kurulu, Merkez Disiplin Kurulu, Partili bakan ve milletvekilleriyle üyelikleri devam eden Parti kurucularıdır.
- (2) Parti kurucuları seçilmiş delegelerin yüzde on beşinden fazla ise kurucular arasından seçilecek tabii delegeler kura ile belirlenir.
- (3) Parti üyeliğinden ayrılmış kurucular tekrar partiye üye kaydedilmiş olsa bile kurucu sıfatı ile tabii delege olamaz.

Madde 64-

- (1) Tabii delegeler ayrıca il kongrelerince Kurultay delegesi olarak seçilemezler ve bu delegelerden Merkez Yönetim Kurulu üyesi olanlar, bu Kurulun ibrasına ilişkin oylamalara katılamazlar.

Kurultay’a Çağrı

Madde 65-

- (1) Kurultay’ın toplanacağı yer, gün, saat ve Kurultay gündemi Merkez Yönetim Kurulu tarafından belirlenerek en az on beş gün önceden Genel Başkan tarafından uygun vasıtalar ile kamuoyuna ve teşkilâtlara duyurulur.

Kurultay Delege Listesinin İlânı ve Kesinleşmesi

Madde 66-

- (1) Kurultay üyelerinin listesi, toplantı tarihinden en az on beş gün önce Yüksek Seçim Kurulu’nun belirlediği ilçe seçim kurulu başkanına iki nüsha hâlinde verilir. Siyasi Partiler Kanunu’nun 21’nci maddesindeki esaslar dahilinde seçim kurulu başkanınca tasdik edilen bu listeler kongre toplantı tarihinden en az yedi gün önce Parti Genel Merkez binasına asılarak ilân edilir. İlân süresi üç gündür ve bu süre içerisinde yapılacak itirazlar, ilgili hâkim tarafından en geç iki gün içerisinde karara bağlanır. Kesinleşen ve mühürlenerek partiye iade edilen listeye hiçbir suretle itiraz edilemez.

Kurultay Gündemi

Madde 67-

- (1) Kurultay’ın gündemi, Merkez Yönetim Kurulu tarafından hazırlanır.

- (2) Yeni gündem maddelerinin eklenmesi veya gündem maddelerinin sırasının değiştirilmesi hususundaki taleplerin görüşülüp karara bağlanabilmesi için, yazılı olarak kongre açılış başkanlığına veya gündemin okunmasından hemen sonra divana verilmiş olması zorunludur. Teklifler hazır bulunan delegelerin onda birinin yazılı teklifiyle yapılır ve Kurultay’a katılanların salt çoğunluğun kararıyla kabul edilir. Oylamadan önce önergede imzası olanlardan birisi ile Merkez Yönetim Kurulu adına bir üye konuşabilir.
- (3) Parti Tüzük ve programında değişiklik yapılmasına ilişkin veya Parti politikalarını ilgilendiren gündem maddesi tekliflerinin müzakereye açılabilmesi için bu tekliflerin, Genel Başkan veya Merkez Yönetim Kurulu yahut Kurultay delegelerinin en az yirmide biri tarafından önerilmiş olması gerekir.
- (4) Yasalar, Tüzük ve parti programı çerçevesinde toplumu ve Devleti ilgilendiren konularla kamu faaliyetleri konularında karar alınmasına dair teklifleri karara bağlamak için bu tekliflerin Kurultay’da hazır bulunan delegelerin üçte biri tarafından yapılmış olması şarttır. Bu teklifler, Kurultay tarafından seçilecek bir komisyonda görüşüldükten sonra, komisyon raporuyla birlikte incelenir ve karara bağlanır.
- (5) Görüşmeler, gündem sırasına göre yapılır. Müzakerelere katılım, talep sırasına göre yürütülür. Görüşmelerde söz sırasıyla önce Parti Genel Başkan, ardından Merkez Yönetim Kurulu üyelerine, daha sonra talep sırasıyla delegelere verilir. Her hâlde seçimler, gündemin “kapanış” başlıklı son maddesi hariç, diğer bütün gündem maddeleri görüşülüp karara bağlandıktan sonra yapılır.
- (6) Faaliyet raporuna muhalefet şerhi bulunmayan Merkez Yönetim Kurulu üyesi, faaliyet raporu aleyhine söz alamaz.
- (7) Kurultay için tek bir gün öngörülmüş ise, Kurultay gündem maddeleri bitinceye kadar aralıksız devam eder.

Kurultay Toplantı ve Karar Yeter Sayısı

Madde 68-

- (1) Kurultay, delege toplam sayısının salt çoğunluğunun katılımı ile toplanır. İlk toplantıda yeterli katılım olmaması halinde, ikinci toplantı katılanlarla yapılır. Kurultay’da kararlar, Tüzük’te yazılı ayrık durumlar saklı olmak üzere, oylamaya katılanların salt çoğunluğu ile alınır.
- (2) Kurultay’da yapılacak seçimler, ilgili seçim kurulunun gözetimi ve denetiminde yapılır.

Kurultay’ın Açılışı

Madde 69-

- (1) Kurultay, Genel Başkan veya Genel Başkan’ın görevlendireceği bir Başkanlık Divanı üyesi tarafından açılır.
- (2) Kongre açıldıktan sonra bir divan başkanı ve dört kâtip üyeden müteşekkil bir Kongre Divanı seçilir. Kongre Divanı için önergeler, delege tam sayısının en az onda birinin imzası ile kongreyi açan kişiye verilir.
- (3) Kongre Divanı önergeleri açık olarak, el kaldırma yöntemiyle oylanır.
- (4) Kurultay Divanı oluşup gündem okunduktan sonra konuşmasını yapmak üzere Genel Başkan’a söz verilir.
- (5) Divan başkanı Kurultay’ı yönetir. Kurultay divan başkanı ve üyeleri Kurultay’ın Tüzük ve ilgili mevzuata uygun olarak gerçekleşmesini temin için gerekli önlemleri almak, düzen ve ahenk içinde yürütmek, Kurultay gündemini icra etmek, Kurultay tutanağını düzenleyip muhafaza ederek kesinleşen Kurultay sonuçlarını ve seçilenlerin cetvelini ilgili yerlere ulaştırmak üzere seçilen yeni yönetime teslim etmekle görevli ve yetkilidir.
- (6) Kurultay divanı kararlarını üye sayısının salt çoğunluğuyla verir. Oyların eşitliği hâlinde kongre divan başkanının bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır.
- (7) Kurultay divan başkanı, Kurultay düzenine riayet etmeyenleri öncelikle sözlü olarak uyarır. Sözlü uyarıya rağmen düzeni bozmaya devam edenler Kurultay’dan çıkarılır. Ancak bu kişiler seçimlere geçildiğinde oy

kullanmak üzere Kurultay salonuna alınır. Divan başkanı gerekli görürse Kurultay’a ara verip izleyici yerlerini boşaltabilir. Bu konuda alınacak karar kesindir.

(8) Divan başkanı, divan üyeleri tarafından onaylı Kurultay tutanağının bir suretinin Genel Başkan’a teslim etmek zorundadır.

Kurultay’da Komisyonların Oluşturulması

Madde 70-

(1) Kurultay’da gündemde komisyon kurulmasına yer verilmiş veya usûlüne uygun teklifle komisyon kurulması gündeme alınmış ise Kurultay Divanı, divan çalışmalarına yardımcı olmak üzere, Genel Başkan’ın konuşmasının ardından, konunun önem ve niteliğine göre Kurultay delegeleri arasından beşer kişiden oluşan yeterli sayıda komisyon kurar ve inceleme için uygun bir süre takdir eder. Her komisyon bir başkan seçer ve başkan Komisyon’u görev dağılımı ile çalışma usûlünü belirler.

(2) Komisyonun toplantı yeter sayısı üye tam sayısının salt çoğunluğu, karar yeter sayısı ise oylamalara katılanların çoğunluğudur. Oylarda eşitlik olması durumunda divan başkanının bulunduğu tarafın görüşü kabul edilmiş sayılır.

(3) Komisyon Başkanı, inceleme sonuçlarını gösterir komisyon raporunu, varsa ekleri ile birlikte üyelere imzalattırdıktan sonra Kurultay Divanına kendisine verilen süre içerisinde sunar. Komisyon raporu Kurultayda görüşülerek oylanır. Kabul edilen rapor kesinlik kazanır.

(4) Divan, işin mahiyetine uygun olmak kaydıyla, özel ihtisas gerektiren herhangi bir konunun açıklanması veya savunulması görevini, Kurultay üyelerinden birine verebilir.

Genel Başkan Adaylığı

Madde 71-

(1) Milletvekili seçilme şartlarını taşıyan her üye, Genel Başkan adayı olmak için Kurultay Divanı’na yazılı olarak başvurabilir.

(2) Genel Başkanlığa adaylık başvurusu için Kurultay Başkanlık Divanı tarafından makul bir süre tespit edilerek delegelere duyurulur. Bu süreden sonra yapılan başvurular kabul edilmez.

(3) Başvurular, uygunluğu incelendikten sonra Kurultay salonunda duyurulur. İmza için makul bir süre belirlenir. Delegeler, Kurultay Divanı’nın bu iş için görevlendireceği komisyonun huzurunda, yalnızca tek bir adaylık başvurusuna imza verebilir. Yüz yirmi delege imzasına ulaşan başvuru sahipleri Genel Başkan adayı olarak seçime katılma hakkı kazanır. Kurultay Divanı, adaylık hakkı kazanan kişileri salona duyurur.

(4) Bir Kurultay delegesi birden çok Genel Başkan adayını Genel Başkanlık için teklif ettiği takdirde, tüm tekliflerdeki imzası geçersiz sayılır.

Genel Başkan Seçimi

Madde 72-

(1) Her Genel Başkan adayı için ayrı oy pusulası kullanılır. Adaylar tarafından hazırlanan tek tip, aynı boyutta ve her aday için farklı renkte düzenlenen yeter sayıda pusula örneği Kurultay Divanına sunulur. Kurultay Divanı, pusula örneklerini mühürlenmek üzere ilçe seçim kurulu başkanı veya sandık kuruluna teslim eder. Genel Başkan adaylarının isminin yazıldığı pusula örnekleri mühürlendikten sonra oy pusulası olarak kullanılır.

(2) Genel Başkan, Kurultay delege tam sayısının salt çoğunluğuyla seçilir. İlk iki turda bu sayıya ulaşamadığı takdirde, üçüncü turda en çok oy alan aday, Genel Başkan seçilir.

Kurullara Adaylık

Madde 73-

- (1) Kurultay delegesi olsun veya olmasın, Parti'ye kayıtlı her üye, Parti organlarına aday olabilir veya aday gösterilebilir.
- (2) Merkez Yönetim Kurulu ile Merkez Disiplin Kurulu üyeliği seçimlerine aday olabilmek için Kurultay delegesi olmak yeterlidir. Kurultay delegesi olmayan parti üyesi, Kurultay delegelerinin en az yirmide birinin yazılı teklifi ile aday olabilir.
- (4) Merkez Yönetim Kurulu ile Merkez Disiplin Kurulu üyeliğine adaylık başvurusu için Kurultay Divanı tarafından makul bir süre tespit edilip delegelere duyurulur. Bu duyuru tek Genel Başkan adayı olduğunun tespitinden hemen sonra veya birden fazla Genel Başkan adayı olması hâlinde Genel Başkan seçimi tamamlandıktan sonra yapılır.

Kurul Üyeliklerinin Seçim Usûlü

Madde 74-

- (1) Bütün kurul üyeliklerinin seçimi aynı anda ve birlikte yapılır.
- (2) Kurul üyelikleri için seçim, kural olarak blok liste usulünde yapılır. Ancak, Kurultay delegelerinin beşte birinin yazılı teklifi üzerine yapılacak oylamada, Kurultaya katılanların salt çoğunluğunun kararı ile çarşaf liste yöntemi kabul edilebilir.

Blok Liste Usûlü

Madde 75-

- (1) Genel Başkan seçimi tamamlandıktan sonra kurulların seçimine geçilir.
- (2) Genel Başkan, Merkez Yönetim Kurulu ile Merkez Disiplin Kurulu asıl ve yedek üyeliklerinin tamamı için Parti üyelerinin adının yazıldığı tek sayfalık blok liste hazırlayarak Kurultay Divanı'na teslim eder.
- (3) Kurultay Divanı, **teslim edilen blok listenin** yasa ve Tüzük'e uygunluğunu denetler. Uygun bulunan liste yeterince çoğaltılır ve mühürlenip oy pusulası hâline getirilmek üzere seçim kurulu başkanına verilir.
- (3) Delegeler oy kullanırken pusuladaki isimlerin üzerini çizebilir. İsmi çizilen aday, o delegeden oy almamış kabul edilir. Üzerinde hiç tercih işareti veya çizik bulunmayan pusulalar, Blok Listenin tamamına oy vermiş kabul edilir.
- (4) Delegeler, pusulada çizilen isimlerin yerine diğer adayların ismini yazabilir. Bu durumda adı yazılan aday için oy kullanılmış kabul edilir. Aday olmayan kişinin adının pusulaya yazılması hâlinde, bu isim yazılmamış sayılır.

Çarşaf Liste Usûlü

Madde 76-

- (1) Merkez Yönetim Kurulu ile Merkez Disiplin Kurulu'na aday olanların isimleri Kurultay Divanı tarafından her kurul için ayrı başlık altında soyadı esasına göre alfabetik olarak tek bir listede sıralanır. Alfabetik sıranın hangi harf ile başlayacağı kura ile belirlenir.
- (2) Bütün Kurul adaylarının isminin yer aldığı listenin son hâli, her ismin başına bir işaret kutusu konulmuş şekilde düzenlenir, yeterince çoğaltılır ve mühürlenip oy pusulası hâline getirilmek üzere seçim kurulu başkanına verilir.
- (3) Delegeler, adayların isimlerinin başındaki kutuya işaret koyarak oy kullanır.
- (4) Çarşaf liste usulünde isimlerin üzerinin çizilmesi dikkate alınmaz.

Kurultay Sandık Kurulları

Madde 77-

(1) Kongrelerde yapılacak seçimler, ilgili seçim kurulunun gözetimi ve denetiminde yapılır. Seçim kurulu başkanı, bir başkan ile iki üyeden oluşan yeteri kadar seçim sandık kurulu oluşturur. Sandık kurulu başkanı ile bir üyesi memurlar, diğer üyesi de aday olmayan Parti üyeleri arasından seçilir. Ayrıca her sandık için aynı şekilde üçer yedek üyede belirlenir. Seçim sandık kurulu başkanının yokluğunda kurula, memur üye başkanlık eder. Seçim sandık kurulu, kanunun ve tüzüğün öngördüğü esaslara göre seçimlerin yürütülmesi ve oyların tasnifiyle görevli olup, bu görevleri seçim ve tasnif işleri bitinceye kadar aralıksız devam eder.

Kurultay'da Oy Kullanma Usûlü

Madde 78-

(1) İlçe seçim kurulunca mühürlenerek kesinleştirilmiş Kurultay delegeleri listesinde adı yazılı olmayanlar oy kullanamazlar. Oylar oy verenin nüfus cüzdanı veya kimlik tespiti amacıyla düzenlenmiş resmî belgeyle ispat edilmesinden ve listedeki isminin karşısındaki yerin imzalanmasından sonra kullanılır. Delegenin kimlik belgesi, delege sandığa oyunu attıktan sonra iade edilir.

(2) Delege oyunu bizzat kendisi kullanır. Tek başına oy kullanmasında zorluk bulunanlar oylarını, ikinci dereceye kadar yakınlıktaki kan veya sıhri hısımlarının yardımlarıyla kullanabilirler.

(8) Kurultay'da bulunan delegelerin tamamı oy kullandıktan ve sandık kurulu tarafından yapılan uyarılara rağmen oy kullanacak başka delege kalmadığı anlaşıldıktan sonra durum sandık kurullarınca bir tutanakla tespit edilerek sandıklar açılır ve oy sayımına geçilir.

İtirazlar ve Kurultay'ın Kesinleşmesi

Madde 79-

(1) Seçim süresinin sonunda seçim sonuçları tutanakla tespit edilir, sandık kurulu başkan ve üyeleri tarafından imzalanır. Tutanakların bir örneği seçim yerinde asılmak suretiyle ve salonda sözlü olarak ilan edilir.

(2) İlçe seçim kurulu yetkilisinin ilan ettiği sonuçlar Kurultay Divanı tarafından Kurultay tutanaklarına yazılarak imzalanır.

(3) Kullanılan oylar ve diğer belgeler, tutanağın bir örneğiyle birlikte üç ay süreyle saklanmak üzere ilçe seçim kurulu başkanlığına verilir.

(4) Seçimin devamı sırasında yapılan işlemlere karşı tutanakların düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde itiraz edilebilir. İtirazlar hâkim tarafından aynı gün incelenir ve karara bağlanır.

(5) İlçe seçim kurulu başkanı, seçim sonuçlarını etkileyecek ölçüde bir usulsüzlük veya kanuna aykırı uygulama nedeniyle seçimlerin iptaline karar verdiği takdirde bir aydan az ve iki aydan fazla olmayan bir süre içinde seçimlerin yenileneceği tarihi tespit ederek Parti'ye bildirir.

(6) Belirlenen günde yalnız seçim yapılır ve seçim işlemleri bu madde ile kanunun öngördüğü diğer hükümlere uygun olarak yürütülür.

Kurultay Tutanakları ve Tutanakların Bildirilmesi

Madde 80-

(1) Kurultay tutanakları, Kurultay Divanı tarafından en az üç suret düzenlenerek ekleriyle birlikte seçilen Genel Başkana sunulur, suretlerden biri Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na teslim edilir.

Kurultay'ın Olağanüstü Toplanması

Madde 81-

- (1) Kurultay'ın olağanüstü toplantıları, Genel Başkan veya Merkez Yönetim Kurulu'nun gerek görmesi hâlinde ya da Kurultay delegelerinin en az beşte birinin noterden onaylı yazılı istemleri üzerine altmış gün içerisinde yapılır.
- (2) Seçimli olağanüstü Kurultay, Genel Başkan veya Merkez Yönetim Kurulu'nun gerek görmesi hâlinde ya da Kurultay delegelerinin, en az üçte birinin noterden onaylı yazılı istemleri üzerine altmış gün içerisinde yapılır.
- (3) Yetkili organların altmış gün içerisinde Kurultayı toplamaması durumunda istemde bulunanların noter onaylı taleplerinde belirledikleri üç asıl ve iki yedekten oluşan çağrı heyeti tarafından olağanüstü Kurultay toplanır. Noter onaylı taleplerde farklı isimlerin önerilmiş olması durumunda en fazla imzayla önerilen isimler çağrı heyeti görevini üstlenir.
- (4) Olağanüstü Kurultay gündemini daveti yapan organ veya çağrıyı yapan delegeler tespit eder.

İKİNCİ AYIRIM: GENEL BAŞKAN

Genel Başkanın Seçimi

Madde 82-

- (1) Parti Genel Başkanı, Büyük Kongre tarafından üye tam sayısının salt çoğunluğu ile en çok üç yıl için seçilir.
- (2) Parti Genel Başkanlığının herhangi bir sebeple boşalması hâlinde Merkez Yönetim Kurulu en geç beş gün içinde toplanarak Partiyi temsil yetkisini kendi üyeleri arasından seçeceği bir üyeye tevdi eder ve boşalmayı müteakip en geç kırk beş gün içinde toplanmak ve Genel Başkanı seçmek üzere Kurultay'ı toplantıya çağırır.

Genel Başkan'ın Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Madde 83-

- (1) Genel Başkan;
 - a. Partiyi en yüksek düzeyde temsil eder.
 - b. Parti adına bağlayıcı demeçler vermeye ve bildiriler yayınlamaya yetkilidir. Genel Başkan bu yetkisini görevlendireceği kimselere de kullanabilir.
 - c. Kanunlardaki özel hükümler saklı kalmak kaydı ile Parti adına dava açma ve davada husumet yetkisi vardır. Gerek gördüğü durumlarda bu yetkisini kullanmak üzere genel olarak veya belirli davalara bağlı olarak uygun gördüğü Parti merciine devredebilir.
 - d. Başkanlık Divanı, Merkez Yönetim Kurulu ve milletvekili olma şartına bağlı olarak Partinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubunun başkanıdır. Kurullar arasında çalışma ahengi ve iş birliğini sağlar disiplin kurulları dışında bütün Parti organlarının tabii başkanı olarak, gerektiğinde bu organları müşterek toplantıya çağırıp başkanlık eder.
 - e. Başkanlık Divanı üyelerini Tüzük'ün 84'üncü maddesine göre atar ve bunlar arasında görev bölümü yapar.
 - f. Ülkenin siyasi, sosyal, ekonomik ve diğer muhtelif güncel konularına ilişkin Partinin görüş ve politikasını oluşturur, basın açıklamalarını yapar, ilgili merciler nezdinde girişimlerde bulunur.
 - g. Parti çalışmalarının gerektirmesi durumunda, bilgi ve tecrübelerinden faydalanmak üzere danışmanlar atayabilir ve komisyonlar kurabilir.
 - h. Parti üyeleri ve Parti teşkilât birimleri arasında verimli ve etkin çalışma düzenini sağlar.
 - i. Genel merkezde hizmet birimlerinin kuruluş, kadro ve atama işlemleri ile sürekli istihdam olunacak hizmetli ve uzmanların tayin, terfi ve işten çıkarılmaları konularını, Genel Sekreter'in önerilerine göre karara

bağlar. Gerekğinde bu yetkisini devredebilir.

- j. Merkez Yönetim Kurulu üyelerinden birini Genel Başkan Vekili olarak görevlendirip yetkilerinin gerekli gördüğü kısmını Genel Başkan Vekiline devredebilir.
- k. Kanun, Tüzük ve mevzuatın kendisine verdiği her türlü yetkiyi kullanır ve bunların yüklediği diğer görevleri yapar.

ÜÇÜNCÜ AYIRIM: BAŞKANLIK DİVANİ

Çalışma Esasları

Madde 84-

(1) Başkanlık Divanı; Genel Başkan, Genel Sekreter, İdari ve Mali İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı ve diğer Genel Başkan Yardımcıları ile varsa Genel Başkan Vekilinden oluşan en üst icra kuruldur.

(2) Genel başkan, Başkanlık Divanı üyelerini Merkez Yönetim Kurulu asıl üyeleri arasından atar. Genel Başkan, gerekli gördüğü takdirde en fazla beş Genel Başkan Yardımcısını Merkez Yönetim Kurulu üyesi olmayan Parti üyeleri arasından atayabilir.

(3) Başkanlık Divanı üyeleri, Genel Başkan tarafından kısmen veya tamamen değiştirilebilir. İstifa eden veya düşürülen üye yerine, ikinci fıkra hükmüne göre yeni üye atanır.

(4) Başkanlık Divanı; haftada en az bir kez, en az üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır, Tüzük'te ayrık tutulan durumlar hariç üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar alır. Başkanlık Divanı üyeleri, toplantıya katılamayacakları zamanlarda kendilerine hangi üyenin vekalet edeceğini, yazılı olarak kurul üyelerine bildirirler.

(5) Başkanlık Divanı üyeleri, görev alanlarının kapsam ve niteliğine göre yeteri kadar yardımcı veya uzman ile birlikte çalışır. Yardımcı ve uzmanlar, ilgili Başkanlık Divanı üyesinin teklifi ve Genel Başkan'ın onayı ile Parti üyeleri arasından atanır.

(6) Başkanlık Divanı üyesi aynı zamanda Cumhurbaşkanı Yardımcısı veya Bakan olamaz. Bu görevlerden birine atanan üyenin Başkanlık Divanı'ndaki görevi atama kararının Resmî Gazetede yayımlandığı gün kendiliğinden sona erer.

(7) Başkanlık Divanı'nın çalışma usul ve esasları, Genel Başkan tarafından yönetmelik ile belirlenir.

Başkanlık Divanı'nın Görev ve Yetkileri

Madde 85-

(1) Başkanlık Divanı;

- a. Kurultay ve Merkez Yönetim Kurulu tarafından alınan kararların ve verilen talimatların icrasını sağlar.
- b. Partinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu, Genel Merkez ve tüm teşkilât birimleri arasında temas ve bağlantıyı temin eder.
- c. Partinin hükümet, diğer Partiler, çeşitli resmi veya sivil toplum örgütleri ve uluslararası kuruluşlar ile olan ilişkilerini düzenleyerek geliştirir.
- d. Güncel meseleler hakkında görüş ve çözüm önerileri üretip Genel Başkan'a sunar.
- e. Merkez Yönetim Kurulu tarafından karara bağlanan Kurultay takviminin icrasını sağlar ve Teşkilât Başkanlığınca sunulan illere ait kongre takvimini onaylar.
- f. Partinin faaliyet raporu ile yıllık bütçe ve uygulanan bütçenin kesin hesap ve bilançolarını, Kurultay'a sunulmak üzere Merkez Yönetim Kurulu'nun onayına tevdi eder.
- g. Tüzük'te öngörülen yönetmelikleri hazırlar.
- h. Acil ve zorunlu hallerde Merkez Yönetim Kurulu yetkisindeki konularda karar alır fakat bu kararı ilk Merkez Yönetim Kurulu toplantısında kurulun onayına sunar.
- i. Tüzükle kendisine verilen her türlü görevi yerine getirir.

Genel Başkan Yardımcıları

Madde 86-

(1) Genel başkan yardımcılarının sayısı ve görev dağılımı Genel Başkan tarafından belirlenir. Genel Başkan Yardımcılarının sayısı belirlenirken Siyasi Partiler Kanunu'nun 16'ncı maddesindeki alt sınır göz önünde bulundurulur.

Genel Sekreterlik

Madde 87-

(1) Genel Sekreterlik her türlü evrak kaydının tutulduğu, Parti'nin yazışma ve haberleşme birimidir. Parti'nin bütün resmî ve Parti içi yazışmaları, genel sekreterin gözetim ve denetimi altında genel sekreterlik birimi aracılığıyla yapılır. Genel Sekreterlik, Genel Sekreter ve yeterince Genel Sekreter Yardımcısı'ndan oluşur.

(2) Genel Sekreter:

- a. Merkez Yönetim Kurulu ve Başkanlık Divanı'nın toplantı tutanaklarını Yasa ve Tüzük'e uygun düzenlenip imzalanmasını sağlar.
- b. Genel Merkez'in her türlü evrak işleri ile yazışmalarının düzenler.
- c. Davacı veya davalı olarak her tür yargı merciinde, özel veya resmi daire, kurum ve kuruluşlarda, gerçek kişiler ile özel veya resmi tüzel kişiliklerle olan ilişkilerde Genel Başkan adına bizzat veya vekille Parti'yi temsil eder.
- d. Parti'nin düzenli bir arşive sahip olmasından sorumludur.
- e. Tüzük ve kararnamele ile kendisine verilen diğer görevleri yerine getirir.

İdari ve Mali İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı

Madde 88-

1) İdari ve Mali İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı;

- a. Parti merkez teşkilatının bütün mali işlerini, harcamalarını, gelirlerin tahsilini, muhasebe esaslarına göre gerçekleştirir.
- b. Parti'nin taraf olduğu mali sözleşmelerin usûlüne ve mevzuata uygun olarak yapılması ve uygulanmasında yetkili ve sorumludur.
- c. Parti Genel Merkezinin idari hizmetlerini düzenler ve denetler.
- d. Parti Genel Merkezinin daimî kadrolarında görev yapacak personelin işe alınması, görev alanının belirlenmesi, terfi ve işten çıkarılması hususlarında yetkilidir.
- e. Siyasi Partiler Kanunu'nun 73 ve 74'üncü maddelerine uygun olarak, Parti teşkilâtlarının yıllık bütçesi ile bilançolarını, gelir ve gider cetvelleri ile kesin hesabını hazırlayarak Merkez Yönetim Kurulu tarafından karara bağlanmak üzere Başkanlık Divanı'na sunar.
- f. Bütçe işlemlerinin zamanında yapılmasından ve ilgili yerlere tevdi edilmesinden sorumludur.

(2) Genel Merkezde, İdari ve Mali İşlerden sorumlu Genel Başkan yardımcısı başkanlığında Mali İşler Başkanlığı oluşturulur. Mali İşler Başkanlığının üyelerinin belirlenmesine ve çalışma usullerine ilişkin esaslar yönetmelikle belirlenir

DÖRDÜNCÜ AYIRIM: MERKEZ KARAR VE YÖNETİM KURULU

Merkez Yönetim Kurulu'nun Çalışma Esasları

Madde 89-

- (1) Merkez Yönetim Kurulu, Kurultaydan sonra Partinin en üst karar ve yönetim organıdır. Kurultay tarafından gizli oyla seçilen 60 asıl ve 25 yedek üyeden oluşur.
- (2) Merkez Yönetim Kurulu'nun görev süresi, Seçimli Olağanüstü Kurultay yapılmadığı sürece, bir sonraki olağan Kurultaya kadar devam eder. Kurul üyeliklerinde boşalma olması hâlinde, Tüzük'teki kotalar gözetilerek sıradaki yedek çağırılır.
- (3) Parti Genel Başkanı, Merkez Yönetim Kurulu'nun başkanıdır. Genel Başkanın yokluğunda, Genel Başkan tarafından görevlendirilecek bir Başkanlık Divanı üyesi Kurul'a başkanlık eder.
- (4) Merkez Yönetim Kurulu, Yasa ve Tüzük'te özel toplantı ve karar yeter sayısı aranan hâller hariç olmak üzere, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır, toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Gizlilik kararı alınmamış ise, oylamalar açık şekilde yapılır. Açık oylama sonucunun eşit olması halinde, Genel Başkan'ın katıldığı görüş kabul edilir. Gizli oylama sonucunun eşit olması hâlinde, oylama bir kez daha tekrarlanır. Eşitlik bozulmaz ise, sonraki toplantıda konu bir kez daha oylanır. Eşitlik yine bozulmazsa, oylama konusu reddedilmiş sayılır.
- (5) Merkez Yönetim Kurulu, en az ayda bir olağan toplantı yapar. Her toplantıda bir sonraki toplantının zamanı ve yeri kurulca kararlaştırılır. Kurul, Genel Başkan'ın veya Merkez Yönetim Kurulu üye tam sayısının üçte birinin talep etmesi hallerinde olağanüstü toplanır. Olağanüstü toplantının zamanı ve yeri üyelere duyurulur.
- (6) Bir yıl içinde peş peşe üç veya bir yıl içinde altı kez özürsüz olarak toplantılara katılmayan üye, kurul üyeliğinden istifa etmiş sayılır. Bu durumun kurulca tespitinden sonra ikinci fıkra hükmü uygulanır.
- (7) Merkez Yönetim Kurulu gündem esasına göre müzakereler yapar, kararlar alır. Kurul üyelerinin her biri, gündem teklifinde bulunabilir. Teklifin gündeme alınması kurul üyelerinin üçte birinin oyuyla kabul edilir.
- (8) Merkez Yönetim Kurulu üyeleri, aynı zamanda Cumhurbaşkanı Yardımcısı veya Bakan olamaz. Bu görevlerden birine atanan üyenin Merkez Yönetim Kurulu'ndaki görevi, atama kararının Resmî Gazetede yayımlandığı gün kendiliğinden sona erer.

Merkez Yönetim Kurulu'nun Görev ve Yetkileri

Madde 90-

- (1) Partinin seçimle görev üstlenmiş teşkilât birimlerinin, Parti hiyerarşisine göre bağlı oldukları Merkez Yönetim Kurulu'nun görev ve yetkileri aşağıdaki gibidir:
 - a. Parti Tüzük ve programını ve Kurultay kararlarını uygulamak, uygulatmak, Parti teşkilâtlarının uyum içinde çalışmasını, verimliliği ve etkinliği sağlayıcı tedbirler alarak eşgüdümü sağlamak,
 - b. Parti politikalarının gerekli kıldığı dokümanlar hazırlamak, yürürlüğe koymak, ihtisas komisyonları ve çalışma büroları oluşturmak, bunların çalışma usul ve esaslarını belirlemek veya belirleyeceği çerçeveye göre uygulama yapması için Başkanlık Divanı'na yetki vermek,
 - c. Parti teşkilât birimleri ve organlarının oluşturulmasını sağlamak amacıyla yasalar çerçevesinde gerekli gördüğü her türlü düzenlemeyi yapmak ve tedbirleri almak,
 - d. Tüzük'te öngörülen ve Parti içi faaliyetleri düzenleyen Başkanlık Divanı tarafından hazırlanan yönetmelik tasarılarını karara bağlamak.
 - e. Gerek görülen yerlerde teşkilât kurmak, kaldırmak, Parti'nin ülkü ve gayesini tanıtır yaymak için gerekli çalışmaları planlamak, uygulamak ve uygulatmak,

- f. Parti'nin ölkü ve gayesi ışığında, çağın gereklerini önceleyen ve Büyük Türkiye tasavvurunu şekillendirecek kadrolarını, öncelikle Parti teşkilâtlarında görev alanların ve Parti üyelerinin eğitim ve bilgilenmeleri maksadı ile siyaset okulu veya siyaset akademisi oluşturmak gibi gerek göreceği her tür yasal ve siyasal çalışmalar yapmak, yaptırmak,
- g. Ülkemizdeki ve dünyadaki gelişmeler ve problemler hakkında Parti'nin görüşünü belirlemek, bu görüşleri kamuoyu ile paylaşmak, gerekli görülmesi hâlinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grubu ile ortak toplantılar yapmak,
- h. Parti'nin çalışma ve faaliyetlerinin planlamasını yapmak ve bu maksatla gerekli harcamaların bütçelerini hazırlamak, hazırlatmak,
- i. Teşkilât birimlerinden gelen görev ve yetkisi içindeki teklifleri incelemek, karara bağlamak, görevi dışında olanları takip etmek ve ilgili teşkilât birimini bilgilendirmek,
- j. Teşkilât birimlerinin disiplinini sağlamak ve Genel Merkez talimatlarına uygun çalışıp çalışmadıklarını denetlemek,
- k. Seçimlerle ilgili gerekli kararları almak, milletvekilliği, belediye başkanlığı, belediye ve il genel meclisleri için Partiden aday olanlar hakkında yetkilerini kullanmak,
- l. Parti'nin seçimlerle ilgili her türlü çalışma yöntem ve stratejilerini belirlemek, Parti'nin seçim çalışmalarını ve seçimleri sevk ve idare etmek, ettirmek,
- m. Parti'nin çalışma raporu, yıllık bütçe ve uygulanan bütçenin kesin hesap ve bilançoları ile diğer gündem maddelerini inceleyip onaylamak ve büyük kongreye sunmak,
- n. Parti'nin çalışma ve amaçlarına uygun olarak taşınır ve taşınmaz mal alımına, satımına, işletilmesine, mevcut varlıkları üzerinde lehte veya aleyhte her tür ayni veya borçlandırııcı takyitler oluşturulmasına karar vermek,
- o. Zorunlu nedenler dolayısıyla büyük kongrenin toplanamadığı hallerde, Partinin hukuki varlığını sona erdirmek, Tüzük ve program değişiklikleri hariç, gerekli görülen bütün kararları almak,
- p. İlçe veya il yönetim kurulu asıl ve yedek üyelerinin, nedeni ne olursa olsun toptan çekilmeleri veya işten el çektirilmeleri hâlinde geçici yönetim kurulunu seçmek.
- q. Parti'nin yasalar çerçevesinde uluslararası kuruluşlara üyeliğini ve Tüzük'ün 124. maddesine göre yurt dışı temsilcilik önerilerini karara bağlamak,
- r. Anayasa ve Siyasi Partiler Kanunu ile diğer ilgili kanuni mevzuatın açıkça yasakladığı veya sınırladığı konular ile Tüzük'te belli bir Genel Merkez organının görev ve yetkisinde olan konular dışında parti politikaları, adaylık şartları ve kısıtlamaları, seçimler vb. konularla ilgili her türlü prensip veya istisnai nitelikte kararlar almak, uygulamak veya uygulamak gibi görevler yapmak, yetkiler kullanmak.
- s. Kurultay takvimini ve gündemini belirlemek, Kurultayın disiplin ve uyum içerisinde yapılmasını sağlamak.
- t. Genel Başkan'ın veya Başkanlık Divanı'nın önerisi üzerine her teşkilât birimindeki disiplin kurulunca verilen cezaların affını karara bağlamak.
- u. Seçimlere katılıp katılmama, katılmaya karar verilen seçimlerde ittifak yapma veya yapmama, seçimlerde yasa ve Tüzük kurallarına göre aday saptama yöntemini belirleme hususlarında karar almak; merkez adaylarını ve merkez yoklaması yoluyla belirlenmesi gereken adayları belirlemek ve bu hususlarda gerekli görüldüğü hâllerde yetkisini münhasıran Genel Başkan'a devretmek,
- v. Kadın Kolları ve Gençlik Kolları Kurultaylarının tarihini belirlemek.

BEŞİNCİ AYIRIM: YAN KURULUŞLAR

5.A. Kadın Kolları

Kadın Kollarına Üyelik

Madde 91-

(1) Her Parti üyesi kadın, Kadın Kolları'nın doğal üyesidir. Kadın Kolları üyeleri, bu organa özgü üyelik defterine kaydedilir.

Kadın Kollarına Özgü Üyelik Defteri

Madde 92-

(1) İlçe Teşkilâtları kayıt defterlerini tutarken her yeni kadın üyeyi Kadın Kollarına özgü üyelik defterine de kaydeder. Her İlçe Teşkilâtının Kadın Kollarına özgü üyelik defteri tutması zorunludur.

(2) Parti üyeliği sona eren kişinin Kadın Kolu üyeliği de sona erer ve kaydı Kadın Kollarına özgü üyelik defterinden silinir.

Kadın Kolları Teşkilât Birimleri

Kurucu Kadın Kolları Başkanı

Madde 93-

(1) Daha önce Kadın Kolları kurulmamış veya Kadın Kolları üye sayısı 200'ü geçmeyen İlçe ve Belde Teşkilâtlarında Kadın Kolları Başkanı, İlçe veya Belde Başkanının önerisi üzerine İl Kadın Kolları Başkanının onayı ile atanır.

(2) Daha önce Kadın Kolları kurulmamış veya Kadın Kolları üye sayısı Büyükşehir statüsündeki illerde 1000'i, diğer illerde 500'ü geçmeyen İl Teşkilâtlarında Kadın Kolları Başkanı İl Başkanının önerisi üzerine Genel Merkez Kadın Kolları Başkanının onayı ile atanır.

(3) Atanan İl, İlçe ve Belde Kadın Kolları Başkanları üye sayılarını ikinci fıkrada aranan sayıya ulaştırmak için çalışır ve üye sayıları belirtilen sınırlara ulaştığında kırk beş gün içinde kongre yapar.

Merkez İlçelerde Kadın Kolları Teşkilâtı

Madde 94-

(1) Merkez İlçelerde bulunan İlçe Teşkilâtlarında Kadın Kolları Teşkilâtı kuruluşu zorunlu değildir. İlçe Teşkilât Başkanının talebi, İl Yürütme Kurulunun onayı ile merkez ilçelerde Kadın Kolları Teşkilâtı kurulabilir.

Kadın Kolları Teşkilât Organları

Madde 95-

(1) Kadın Kolları Teşkilât Organları şunlardır:

a. Kadın Kolları Belde Teşkilâtı

i. Kadın Kolları Belde Kongresi

ii. Kadın Kolları Belde Başkanı

iii. Kadın Kolları Belde Yürütme Kurulu

b. Kadın Kolları İlçe Teşkilâtı

i. Kadın Kolları İlçe Kongresi

ii. Kadın Kolları İlçe Başkanı

iii. Kadın Kolları İlçe Yürütme Kurulu

- c. Kadın Kolları İl Teşkilâtı
- i. Kadın Kolları İl Kongresi
- ii. Kadın Kolları İl Başkanı
- iii. Kadın Kolları İl Yürütme Kurulu
- d. Kadın Kolları Genel Merkez Teşkilâtı
- i. Kadın Kolları Kurultayı
- ii. Genel Merkez Kadın Kolları Başkanı
- iii. Kadın Kolları Merkez Yönetim Kurulu
- iv. Kadın Kolları Merkez Yürütme Kurulu

Kadın Kolları Belde, İlçe ve İl Kongresi

Madde 96-

- (1) Kadın üye sayısı iki yüzü geçen ilçe ve belde teşkilâtları, kadın üye sayısı beş yüzü geçen il teşkilâtları ile kadın üye sayısı bini geçen büyük şehir İl Teşkilâtlarında Kadın Kolları Kongresi düzenlenir.
- (2) Kadın Kolları Kongresinde ilgili teşkilât birimin Kadın Kolları Başkanı, ilgili Teşkilât Birimin Kadın Kolları Yönetim Kurulu ve İl Kadın Kolları Kongresinde Kadın Kolları Kurultay Delegeleri seçilir.
- (3) Belde, İlçe ve İl Kadın Kolları Kongrelerinde o teşkilâtın üyesi olan bütün kadınlar oy kullanma hakkına sahiptir.

Belde, İlçe ve İl Kadın Kolları Başkanı

Madde 97-

- (1) Belde, İlçe ve İl Kadın Kolları Başkanı bağlı olduğu teşkilât biriminde bulunan kadın üyelerin işbirliği içinde verimli bir çalışma yürütmesini sağlar; bağlı olduğu teşkilât biriminde yürütme kurulu toplantılarına katılır, söz alabilir fakat oy kullanamaz.

Belde, İlçe ve İl Kadın Kolları Yürütme Kurulu

Madde 98-

- (1) Belde, İlçe ve İl Kadın Kolları Yürütme Kurulları; Belde, İlçe ve İl Kadın Kolları kongrelerinde seçilmiş sekiz üye ve Belde, İlçe veya İl Kadın Kolları Başkanından oluşur. Yürütme Kurulundaki üyelerin görev dağılımı kurulun başındaki Kadın Kolları Başkanı tarafından belirlenir.

Kadın Kolları Kurultayı Delegeleri

Madde 99-

- (1) Her il teşkilâtı, o ilin son genel seçimde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde temsile hak kazandığı toplam milletvekili sayısı kadar Kadın Kolları Kurultay Delegesini belirler. Delegelerin nasıl belirleneceği yönetmelikle belirlenir.

Kadın Kolları Kurultayı

Madde 100-

- (1) Kadın Kolları Kurultayı en az iki en çok üç yılda bir olmak üzere Merkez Yönetim Kurulu'nun belirlediği tarihte toplanır.
- (2) Kadın Kolları Kurultayında Genel Merkez Kadın Kolları Başkanı ve Kadın Kolları Merkez Yönetim Kurulu üyeleri seçilir.

Genel Merkez Kadın Kolları Başkanı

Madde 101-

- (1) Genel Merkez Kadın Kolları Başkanı, Parti Tüzük ve Programının gerçekleştirilmesi için Parti üyesi kadınların verimli bir şekilde çalışmasını organize eder, kadınların anayasal hak ve özgürlüklerden eşit bir şekilde faydalanması için çalışır.
- (2) Kadın Kolları Kurultayı'nın yapılmamış olması veya Genel Merkez Kadın Kolları Başkanlığının boşalması hâlinde Genel Başkan'ın teklifi üzerine Merkez Yönetim Kurulu kararı ile Genel Merkez Kadın Kolları Başkanı atanır.
- (3) Genel Merkez Kadın Kolları Başkanı, Merkez Yönetim Kurulu ve Başkanlık Divanı toplantılarına ise Genel Başkan'ın daveti üzerine katılabilir. Bu toplantılarda söz alabilir fakat oy kullanamaz.

Kadın Kolları Merkez Yönetim Kurulu

Madde 102-

- (1) Kadın Kolları Merkez Yönetim Kurulu otuz asil ve on beş yedek üyeden oluşur, Kadın Kolları teşkilâtının en yüksek karar organıdır.

Kadın Kolları Merkez Yürütme Kurulu

Madde 103-

- (1) Kadın Kolları Merkez Yürütme Kurulu, Genel Merkez Kadın Kolları Başkanı ve sekiz üyeden oluşur. Bu sekiz üye, Genel Merkez Kadın Kolları Başkanı tarafından Kadın Kolları Merkez Yönetim Kurulu içinden teklif edilerek Genel Başkan'ın onayı ile atanır.

Kadın Kolları Teşkilâtında El Çektirme

Madde 104-

- (1) Belde ve İlçe Kadın Kolları Teşkilâtında görev almış kişiler, bağlı oldukları Belde veya İlçe Başkanının teklifi üzerine İl Yönetim Kurulu kararı ile görevden el çektilir.
- (2) İl Kadın Kolları Teşkilâtında görev almış kişiler, İl Başkanı teklifi üzerine Kadın Kolları Merkez Yönetim Kurulu kararı ile görevden el çektilir.
- (3) Kadın Kolları Merkez Yürütme Kurulu'nun Genel Merkez Kadın Kolları Başkanı dışında kalan üyeleri, Genel Başkanın kararı ile görevden el çektilir.
- (4) Genel Merkez Kadın Kolları Başkanı, Genel Başkanın teklifi üzerine Merkez Yönetim Kurulu kararı ile görevden el çektilir.

Kadın Kollarına İlişkin Diğer Hususlar

Madde 105-

- (1) Kadın Kolları Kongrelerinin ve Kurultayının düzenlenmesine, Kurultay Delegelerinin belirlenmesine, Kadın Kolları Başkanlık Divanı içindeki görev dağılımına, Kadın Kolları Teşkilâtları arasındaki iş bölümüne ve Kadın Kollarına ilişkin diğer her türlü esas yönetmelikle düzenlenir.

5. B. Gençlik Kolları

Gençlik Kollarına Üyelik

Madde 106-

- (1) Parti'nin 30 yaşını doldurmamış her üyesi, Gençlik Kolları'nın doğal üyesidir. Gençlik Kolları üyeleri, bu organa özgü üyelik defterine kaydedilir.

Gençlik Kollarına Özgü Üyelik Defteri

Madde 107-

- (1) İlçe Teşkilâtları kayıt defterlerini tutarken her yeni genç üyeyi Gençlik Kollarına özgü üyelik defterine de kaydeder. Her İlçe Teşkilâtının Gençlik Kollarına özgü üyelik defteri tutması zorunludur.
- (2) 30 yaşını dolduran veya Parti üyeliği sona eren kişinin Gençlik Kolu üyeliği de sona erer ve kaydı Gençlik Kollarına özgü üyelik defterinden silinir.

Gençlik Kolları Teşkilât Organları

Madde 108-

- (1) Gençlik Kolları Teşkilât Organları şunlardır:

- a. Gençlik Kolları Belde Teşkilâtı
 - i. Gençlik Kolları Belde Kongresi
 - ii. Gençlik Kolları Belde Başkanı
 - iii. Gençlik Kolları Belde Yürütme Kurulu
- b. Gençlik Kolları İlçe Teşkilâtı
 - i. Gençlik Kolları İlçe Kongresi
 - ii. Gençlik Kolları İlçe Başkanı
 - iii. Gençlik Kolları İlçe Yürütme Kurulu
- c. Gençlik Kolları İl Teşkilâtı
 - i. Gençlik Kolları İl Kongresi
 - ii. Gençlik Kolları İl Başkanı
 - iii. Gençlik Kolları İl Yönetim Kurulu
 - iv. Gençlik Kolları İl Yürütme Kurulu
- d. Gençlik Kolları Genel Merkez Teşkilâtı
 - i. Gençlik Kolları Kurultayı
 - ii. Genel Merkez Gençlik Kolları Başkanı
 - iii. Gençlik Kolları Merkez Yönetim Kurulu
 - iv. Gençlik Kolları Merkez Yürütme Kurulu

Kurucu Gençlik Kolları Başkanı

Madde 109-

- (1) Daha önce Gençlik Kolları kurulmamış veya Gençlik Kolları üye sayısı üç yüzü geçmeyen ilçe ve belde teşkilâtlarında, Gençlik Kolları Başkanı İlçe veya Belde Başkanının önerisi üzerine İl Gençlik Kolları Başkanının onayı ile atanır.
- (2) Daha önce Gençlik Kolları kurulmamış veya Gençlik Kolları üye sayısı Büyükşehir statüsündeki illerde bin beş yüzü, diğer illerde yedi yüz elliye geçmeyen İl Teşkilâtlarında Gençlik Kolları Başkanı İl Başkanının önerisi üzerine Genel Merkez Gençlik Kolları Başkanının onayı ile atanır.
- (3) Atanan İl, İlçe ve Belde Gençlik Kolları Başkanları üye sayılarını yukarıdaki fıkralarda aranan sayıya ulaştırmak için çalışır ve üye sayıları belirtilen sınırlara ulaştığında kırk beş gün içinde kongre yapar.

Merkez İlçelerde Gençlik Kolları Teşkilâtı

Madde 110-

- (1) Merkez İlçelerde bulunan İlçe Teşkilâtlarında Gençlik Kolları Teşkilâtı kuruluşu zorunlu değildir. İlçe teşkilât başkanının talebi, İl Yürütme Kurulunun onayı ile merkez ilçelerde Gençlik Kolları Teşkilâtı kurulabilir.

Gençlik Kolları Belde, İlçe ve İl Kongresi

Madde 111-

- (1) Genç üye sayısı üç yüzü geçen ilçe ve belde teşkilâtlarında, genç üye sayısı yedi yüz elliye geçen il teşkilâtlarında ve genç üye sayısı bin beş yüzü geçen büyük şehir il teşkilâtlarında Gençlik Kolları Kongresi düzenlenir.
- (2) Gençlik Kolları Kongresinde ilgili Teşkilât Birimin Gençlik Kolları Başkanı, ilgili Teşkilât Birimin Gençlik Kolları İcra Kurulu ve İl Gençlik Kolları Kongresinde Gençlik Kolları Kurultay delegeleri seçilir.
- (3) Belde, İlçe ve İl Gençlik Kolları Kongrelerinde o teşkilâtın üyesi olan bütün gençler oy kullanma hakkına sahiptir.

Belde, İlçe ve İl Gençlik Kolları Başkanı

Madde 112-

- (1) Belde, İlçe ve İl Gençlik Kolları Başkanı bağlı olduğu teşkilât biriminde bulunan genç üyelerin işbirliği içinde verimli bir çalışma yürütmesini sağlar; bağlı olduğu teşkilât biriminde yönetim kurulu toplantılarına katılır, bu toplantılarda söz alabilir fakat oy kullanamaz.

Belde, İlçe ve İl Gençlik Kolları İcra Kurulu

Madde 113-

- (1) Belde, İlçe ve İl Gençlik Kolları Yürütme Kurulları; kendi kademesindeki Yönetim Kurulu ve Yürütme Kurulu Üye sayısını aşamayacağı gibi yarısından az da olamaz. Taşra Gençlik Kolları Yürütme Kurulundaki üyelerin görev dağılımı, kurulun başındaki Gençlik Kolları Başkanı tarafından belirlenir.

Gençlik Kolları Kurultayı Delegeleri

Madde 114-

- (1) Her il teşkilâtı, o ilin son genel seçimde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde temsile hak kazandığı toplam milletvekili sayısı kadar Gençlik Kolları Kurultay delegesini belirler, bu hususun ayrıntıları yönetmelikle belirlenir.

Gençlik Kolları Kurultayı

Madde 115-

- (1) Gençlik Kolları Kurultayı en az iki en çok üç yılda bir olmak üzere Merkez Yönetim Kurulu'nun belirlediği tarihte toplanır.
- (2) Gençlik Kolları Kurultayında Genel Merkez Gençlik Kolları Başkanı ve Gençlik Kolları Merkez Yönetim Kurulu üyeleri seçilir.

Genel Merkez Gençlik Kolları Başkanı

Madde 116-

- (1) Genel Merkez Gençlik Kolları Başkanı Parti Tüzük ve Programını gerçekleştirilmesi için Parti üyesi gençlerin verimli ve programlı bir şekilde çalışmasını organize eder, gençlerin anayasal hak ve özgürlüklerden eşit bir şekilde faydalanması için çalışır.
- (2) Gençlik Kolları Kurultayının yapılmamış olması veya Genel Merkez Gençlik Kolları Başkanlığının boşalması hâlinde Genel Başkan tarafından atanır.
- (3) Genel Merkez Gençlik Kolları Başkanı, Merkez Yönetim Kurulu toplantılarına ve Başkanlık Divanı toplantılarına Genel Başkan'ın daveti üzerine katılabilir, bu toplantılarda söz alabilir fakat oy kullanamaz.

Gençlik Kolları Merkez Yönetim Kurulu

Madde 117-

(1) Gençlik Kolları Merkez Yönetim Kurulu otuz beş asil ve on beş yedek üyeden oluşur, Gençlik Kolları Teşkilâtının en yüksek karar organıdır.

Gençlik Kolları Merkez Yürütme Kurulu

Madde 118-

(1) Gençlik Kolları Merkez Yürütme Kurulu, Genel Merkez Gençlik Kolları Başkanı ve en az sekiz üyeden oluşur. Bu üyeler, Genel Merkez Gençlik Kolları Başkanı tarafından Gençlik Kolları Merkez Yönetim Kurulu içinden belirlenerek Genel Başkan'ın onayı ile atanır.

Gençlik Kolları Teşkilâtında El Çektirme

Madde 119-

(1) Belde ve İlçe Gençlik Kolları Teşkilâtında görev almış kişiler, bağlı oldukları Belde veya İlçe Başkanının teklifi üzerine İl Yönetim Kurulu kararı ile görevden el çektirilir.

(2) İl Gençlik Kolları Teşkilâtında görev almış kişiler, İl Başkanı teklifi üzerine Gençlik Kolları Merkez Yönetim Kurulu kararı ile görevden el çektirilir.

(3) Genel Merkez Gençlik Kolları Başkanı ve Gençlik Kolları Merkez Yürütme Kurulunun üyeleri, Genel Başkanın kararı ile görevden el çektirilir.

Gençlik Kollarına İlişkin Diğer Hususlar

Madde 120-

(1) Gençlik Kolları Kongrelerinin ve Kurultayının düzenlenmesine, Kurultay Delegelerinin belirlenmesine, Gençlik Kolları Merkez Yürütme Kurulu içindeki görev dağılımına, Gençlik Kolları Teşkilâtları arasındaki iş bölümüne ve Gençlik Kollarına ilişkin diğer her türlü esas yönetmelikle düzenlenir.

(2) Gençlik Kolları Teşkilâtlarında Başkan veya Kurul üyesi olarak görev yapanların, görevleri esnasında 30 yaşını doldurmaları hâlinde görev süreleri bitene kadar bu görevleri ve Gençlik Kolları üyelikleri devam eder.

5. C. Diğer Yan Kuruluşlar

Madde 121-

(1) Merkez Yönetim Kurulu, yukarıda sayılanlar dışında Parti amaçları doğrultusunda çalışmalar yürütmek amacıyla, sürekli veya geçici yan kuruluşlar kurulmasına karar verebilir. Yan kuruluşların çalışma esasları yönetmeliklerle düzenlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: GRUPLAR

4.A. Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grubu

Madde 122-

(1) Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'ne göre en az yirmi Parti üyesi milletvekilinden oluşan gruba Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu denir. Genel Başkan, aynı zamanda bu grubun başkanıdır. Genel Başkan tarafından grubun kurulduğu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına yazılı olarak bildirilir.

(2) Genel Başkan milletvekili değilse Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu, gruptaki milletvekilleri arasından birini üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu ile Grup Başkanı seçer. İlk turda gerekli çoğunluk sağlanamazsa ikinci turda en çok oyu alan Grup Başkanı seçilir.

- (3) Grup genel kurulunda seçimlere ait oylamalar ile milletvekillerini bağlayıcı nitelikteki konulara ilişkin kararların oylaması gizli oyla yapılır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu üyeleri gizli oylama ile alınan kararlara uymak zorundadır.
- (4) Türkiye Büyük Millet Meclisi Grup İç Yönetmeliği, grubun kurulduğunun bildirildiği tarihten itibaren on beş gün içinde Grubu oluşturan milletvekilleri tarafından hazırlanır.
- (5) Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu'nun çalışma usul ve esasları ile grup üyelerinin uyması gereken kurallar, grup başkanvekillerinin sayısı ve çalışma süreleri ile görev alanları, disiplin ve yönetim kurulu üyelikleri ve görevleri Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubunun salt çoğunluğunun onayıyla çıkarılacak Grup İç Yönetmeliğinde belirlenir. Çıkarılacak yönetmelik Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulur.
- (6) Grup İç Yönetmeliği, Parti Tüzük ve Programına aykırı olamaz.

4. B. İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisi Grupları

Madde 123-

- (1) Parti üyesi en az üç üyenin bulunduğu il genel meclisi ve belediye meclislerinde Parti Grubu oluşturulur.
- (2) İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisi Gruplarında en az bir başkanvekili ve bir sekreter üyeler arasından seçim yoluyla belirlenir.
- (3) İl başkanları, illerde il yönetim kurulunun onayıyla il genel meclisi ve belediye meclisi üyelerini toplantıya çağırabilir. Aynı şekilde ilçe başkanı, ilçe yönetim kurullarının onayıyla belediye meclis grubu üyelerini toplantıya çağırabilir. Parti politikalarıyla ilgili bağlayıcı kararlar bu toplantılarda alınır. Gizli oylama ile alınan bağlayıcı grup kararlarına, Parti mensubu belediye başkanı hariç, grubun üyeleri uymak zorundadırlar.
- (4) İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisi grupları yılda en az üç defa toplanmak zorundadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM: Yurt Dışı Temsilcilikler

Madde 124-

- (1) Yurt Dışı Temsilcilikler, Parti'nin amaç ve ilkeleri doğrultusunda faaliyette bulunmak üzere her ülkenin idari yapısı göz önünde bulundurularak görevlendirilen Genel Başkan Yardımcısının teklifi çerçevesinde Genel İdare Kurulunca benimsenecek yerlerde Genel Başkan'ın kararı ile oluşturulur.
- (2) Yurt Dışı Temsilciliklerin kuruluşunda bulundukları ülkenin ulusal, yerel kanun ve düzenlemelerine uyulmasına dikkat edilir.
- (3) Yurt Dışı Temsilciliklerin kuruluşu, tanımlanması, görev ve faaliyetlerinin usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

DÖRDÜNCÜ KISIM: PARTİ İÇİ DİSİPLİN

BİRİNCİ BÖLÜM: Disiplin Kurulları

Disiplin Kurulları

Madde 125-

(1) Kanunlara, Parti Tüzük ve yönetmeliklerine, Parti'nin yetkili organlarının karar ve bildirilerine aykırı davranışta bulunanlar hakkında disiplin soruşturması yapmak ve karar vermek üzere aşağıdaki disiplin kurulları oluşturulur;

- İl Disiplin Kurulları
- Merkez Disiplin Kurulu
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grup Disiplin Kurulu
- Müşterek Merkez Disiplin Kurulu

Birinci Ayırım: İl Disiplin Kurulları

İl Disiplin Kurullarının Oluşturulması

Madde 126-

(1) İl Disiplin Kurulları, İl Kongreleri tarafından, İl Yönetim Kurullarının seçilme esaslarına göre gizli oyla seçilir. İl Disiplin Kurulları dokuz asıl ve beş yedek üyeden oluşur.

İl Disiplin Kurullarının Görevleri

Madde 127-

(1) İl Disiplin Kurulu, Tüzük'te Merkez Disiplin Kurulu'nun ilk derecede bakacağı belirtilen suçlar ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grup Disiplin Kurulunun bakacağı işler hariç, parti üyeleri hakkında birinci derecede disiplin soruşturması yapar ve karar verir.

(2) İl Disiplin Kurulu kararlarına karşı, kararın tebliğinden itibaren on beş gün içinde hakkında karar verilen kişi veya İl Yürütme Kurulu tarafından itiraz edilebilir. Bu itirazlar, Merkez Disiplin Kuruluna yapılır. Süresi içinde itiraz edilmeyen İl Disiplin Kurulu kararı kesinleşir.

(3) İl Disiplin Kurulu tarafından verilen partiden geçici veya kesin ihraç kararı, karara karşı itiraz olup olmadığına bakılmaksızın, İl Disiplin Kurulu tarafından on beş gün içinde Merkez Disiplin Kuruluna gönderilir. Merkez Disiplin Kurulu, partiden geçici veya kesin ihraç ilişkili kararları, soruşturmanın en başından inceler, gerekirse tarafları yeniden dinler ve karara bağlar. Merkez Disiplin Kurulu, İl Disiplin Kurulunun ihraç kararını onar, ortadan kaldırır veya daha düşük bir cezaya indirebilir.

İkinci Ayırım: Merkez Disiplin Kurulu

Merkez Disiplin Kurulunun Oluşturulması

Madde 128-

(1) Merkez Disiplin Kurulu Partinin en üst disiplin kuruludur, on bir asıl ve yedi yedek üyeden oluşur. Merkez Disiplin Kurulu üyeleri, Kurultay tarafından, Merkez Yönetim Kurulu üyelerinin seçilme esaslarına göre gizli oyla seçilir.

Merkez Disiplin Kurulunun Görevleri

Madde 129-

(1) Merkez Disiplin Kurulu, İl Disiplin Kurullarının kararlarına karşı yapılan itirazları inceler ve kesin olarak karara bağlar.

(2) Merkez Disiplin Kurulu, itiraz olup olmadığına bakmaksızın, İl Disiplin Kurulları tarafından verilen partiden geçici veya kesin ihraç kararlarını inceler ve kesin olarak karara bağlar.

(3) Merkez Disiplin Kurulu aşağıdaki parti üyelerinin disiplin işlerini birinci derece disiplin merci olarak ele alır ve kesin olarak karara bağlar:

- a. Genel Başkan,
- b. Kurucular Kurulu üyeleri,
- c. Merkez Yönetim Kurulu asıl ve yedek üyeleri,
- d. Başkanlık Divanı Üyeleri,
- e. İl başkanları,
- f. İl Disiplin Kurullarının başkan ve asıl üyeleri,
- g. İl ve ilçe belediye başkanları,
- h. Yan Kuruluşların genel başkanları ile başkanlık divanı üyeleri,
- i. Merkez Disiplin Kurulu başkanı ve asıl üyeleri,
- j. Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grubunun eski üyeleri.

Üçüncü Ayırım: Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grup Disiplin Kurulu

Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grup Disiplin Kurulunun Oluşması

Madde 130-

(1) Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grup Disiplin Kurulu, Parti Grubunun kendi üyeleri arasından üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu ile gizli usûlde seçeceği beş asıl ve üç yedek üyeden oluşur.

(2) Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grup Disiplin Kurulu üyelerinin görev süresi en az iki yıldır ve yeni Disiplin Kurulu'nun seçilmesiyle son bulur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grup Disiplin Kurulunun Görevleri

Madde 131-

(1) Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grup Disiplin Kurulu, Parti Grubuna mensup milletvekillerinin geçici veya kesin ihracını gerektirenler dışındaki disiplin suçlarıyla ilgili soruşturmaları yürütür ve kesin olarak karara bağlar. Millet vekilleri hakkında yapılacak disiplin soruşturmasının şekli ve usulleri, Tüzük'te belirtilen hâller saklı kalmak şartıyla, Grup İç Yönetmeliği'nde gösterilir.

Dördüncü Ayırım: Müşterek Merkez Disiplin Kurulu

Müşterek Merkez Disiplin Kurulu'nun Oluşturulması, Görev ve Yetkileri

Madde 132-

(1) Müşterek Merkez Disiplin Kurulu, Merkez Disiplin Kurulu ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grup Disiplin Kurulunun birlikte toplanmasından oluşur. Merkez Disiplin Kurulu başkanı, başkanvekili ve sekreteri, bu kurulun da başkanı, başkan vekili ve sekreteridir.

(2) Müşterek Merkez Disiplin Kurulu, Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grubu üyelerinin Partiden geçici veya kesin ihraçlarına ilişkin disiplin soruşturmaları yürütür ve kesin olarak karara bağlar.

(3) Müşterek Merkez Disiplin Kurulu, Merkez Disiplin Kurulunun çalışma usul ve esaslarına göre toplanır ve karar alır.

Beşinci Ayırım: Disiplin Kurullarının Çalışma Esasları

Toplantı ve Karar Yeter Sayısı

Madde 133-

- (1) Disiplin Kurulları, üye tam sayısının en az üçte iki çoğunluğu ile toplanır ve hazır bulunanların salt çoğunluğuyla karar verir.
- (2) Disiplin Kurulları üye sayısının salt çoğunluğu ile bir başkan, bir başkan vekili ve bir sekreter seçer.

Süreler

Madde 134-

- (1) Disipline konu olay ilgili Disiplin Kurulu'na sevk edildiğinde soruşturmaya başlamadan önce ilgilinin savunma vermesi veya savunma süresinin dolması beklenilir. İlgili kurul bu tarihten itibaren kırk beş gün içinde soruşturmayı tamamlayıp karar verir.
- (2) Disiplin Kurulu'na sevk edilen olay, aynı zamanda bir ceza soruşturmasına veya yargılamasına konu edilmiş ise ilgili kurul bu soruşturma veya yargılama kesin hükme bağlanana kadar disiplin sürecinin askıda bekletilmesine karar verebilir. İlgili Disiplin Kurulu askıda bekletilen olay hakkında ceza yargılamasında hüküm verilmesi hâlinde bu hükümle çelişen kararlar veremez.
- (3) Merkez Disiplin Kurulu, kendisine sevk edilen olayı ilk kez inceliyorsa ikinci fıkra hükümleri uygulanır; itiraz üzerine inceleme yapıyorsa olayın kendisine sevk edilmesinden itibaren on beş gün içerisinde kesin karara bağlar.
- (4) İl Disiplin Kurulunun ön görülen süre içerisinde soruşturmayı tamamlayıp karar verememesi hâlinde Merkez Disiplin Kurulu disiplin soruşturmasına el koyar ve İl Disiplin Kurulu'nun yerine geçerek soruşturmayı kırk beş gün içinde karara bağlar.

Disiplin Kurulu Kararları

Madde 135-

- (1) Disiplin kararlarının sonuç doğurması için kesinleşmiş olması gereklidir. Parti yetkilileri ve kurulları, kesinleşmiş disiplin kurulu kararlarının uygulanmasını geciktiremezler.
- (2) Disiplin kurulları tarafından Parti üyeleri hakkında verilen kararlar gerekçeleriyle birlikte en geç otuz gün içinde yazılır ve ilgiliye derhâl tebliğ edilir.
- (3) Parti teşkilat birimleri, disiplin kurullarının incelemelerini kolaylaştırmak ve taleplerini geciktirmeksizin yerine getirmek zorundadırlar. Parti üyeleri veya organları, kesinleşmiş disiplin kurulu kararlarının uygulanmasını geciktiremezler.

Savunma Hakkı

Madde 136-

- (1) Disiplin Kurullarına sevk edilen her üye savunma hakkına sahiptir.
- (2) Disiplin Kurullarına sevk edilen üyeye bu durum yazılı olarak bildirilir ve on beş gün içinde yazılı savunmasını sunması istenir.
- (3) Savunma süresini geçirenler, bütün iddiaları reddetmiş sayılır. Bu durumda Disiplin Kurulu soruşturma dosyasındaki mevcut delil durumu ve kanaatine göre karar verir.

Disiplin Soruşturması

Madde 137-

(1) Disiplin Kurulları ellerindeki her türlü yasal imkânı kullanarak etkili bir soruşturma süreci yürütmeye ve adil bir karar vermeye çalışır.

(2) Disiplin Kurulları;

- a. Gerekli gördükleri takdirde disipline sevk edilen üyenin veya konu hakkında bilgisi olan diğer üyelerin sözlü olarak dinlenilmesine karar verebilir.
- b. Parti teşkilât birimlerinden bilgi ve belge isteyebilir.
- c. Disiplin konusu olay hakkında devam eden ceza soruşturması veya yargılaması varsa ilgilinin bu konudaki bilgi ve belgeleri sunmasını isteyebilir.

Parti İçi İtiraz

Madde 138-

(1) İl Disiplin Kurulu tarafından hakkında herhangi bir disiplin cezası verilen her üye, bu karara karşı kararın kendisine tebliğ edilmesinden itibaren on beş gün içerisinde Merkez Disiplin Kurulu'na yazılı olarak itiraz edebilir.

(2) İl Disiplin Kurulu tarafından disiplin cezası verilmesine veya verilmemesine ilişkin alınan kararlar, tekrar incelenmesi talebi ile İl Yürütme Kurulu tarafından Merkez Disiplin Kurulu'na gönderilebilir. Merkez Disiplin Kurulu kendisine tekrar inceleme talebi ile gelen İl Disiplin Kurulu kararlarını onayabilir veya bozarak yeni karar verebilir.

(3) Merkez Disiplin Kurulu ve Müşterek Disiplin Kurulu kararları Parti içi işlemler açısından kesindir.

Disiplin Kurulu Üyelerine Has Yasaklar

Madde 139-

(1) Disiplin Kurulu üyeleri;

- a. Eşleri, birinci ve ikinci derece kan ve sihri hısımları ile aynı kurulda görev alamazlar ve bunlarla ilgili toplantılarda oy kullanamazlar.
- b. Türkiye Büyük Millet Meclisi grup üyeliği hariç, başka bir parti organında görev alamazlar.
- c. Parti ile hizmet bağı kuramaz ve Parti'den gelir elde edemezler.
- d. Kendi haklarında yürütülen soruşturmalara katılamazlar.
- e. Disiplin kurullarına intikal eden işlerle ilgili, disiplin kurulu kararı kesinleşinceye kadar görüş bildiremez, tavsiye alamazlar.

Disiplin Kurullarının Üyeliklerinde Boşalma

Madde 140-

(1) Disiplin Kurullarının üyeliklerinde boşalma olması hâlinde sıradaki yedek üye, kurul başkanı tarafından göreve davet edilerek kurul üyeliği tamamlanır.

(2) Mazereti olmaksızın ard arda üç kez veya bir yıl içinde toplam altı kez toplantılara katılmayan disiplin kurulu üyesinin, üyeliği düşer ve yerine yedek üye davet edilir

Disiplin Kuruluna Sevk Yetkisi

Madde 141-

(1) Disiplin kurulları, re'sen soruşturma başlatamaz.

(2) İl Yürütme Kurulu, o ilde kayıtlı üyeleri İl Disiplin Kuruluna sevk yetkisine sahiptir.

(3) Merkez Yönetim Kurulu, Genel Başkan ve Başkanlık Divanı, Parti üyelerini Merkez Disiplin Kurulu'na sevk yetkisine sahiptir.

(4) Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grup Yönetim Kurulu, Merkez Yönetim Kurulu, Başkanlık Divanı ve Genel Başkan, Parti Türkiye Büyük Millet Meclis Grubu üyelerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grup Disiplin Kurulu ile Müşterek Disiplin Kurulu'na sevk yetkisine sahiptir.

(5) Disiplin kuruluna sevk kararı, yetkili kurulun üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu ile alınır. Disiplin kuruluna sevk kararlarında, isnat olunan fiil ile uygulanması istenen disiplin cezası sebepleriyle açıkça belirtilir.

İKİNCİ BÖLÜM: Suç ve Cezalar

BİRİNCİ AYIRIM: Disiplin Cezaları

Giriş

Madde 142-

(1) Parti disiplin kurullarınca yukarıda yazılı esas ve usule göre verilebilecek disiplin cezaları şunlardır:

- Uyarma,
- Kınama,
- Partiden ve gruptan geçici ihraç,
- Partiden ve gruptan kesin ihraç.

(2) Parti disiplin suçlarının yargı organlarının görev alanına girmesi, Disiplin Kurullarının görev yapmasına engel olmaz.

(3) Üyenin daha önce disiplin cezası almamış olması veya pişmanlık duyması hâlinde bir alt disiplin cezası verilebilir.

Uyarma Czası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller

Madde 143-

(1) Uyarma, en hafif disiplin cezasıdır. Şu hâllerde uyarma cezası verilir;

- Davetli olduğu Parti faaliyetlerine mazeret belirtmeksizin katılmamak,
- Aidatını mazeret belirtmeksizin ödememek,
- Parti faaliyetleri ile ilgili kendisine verilen görevleri yerine getirmemek,
- Parti yöneticileri ve üyeleri hakkında basın yoluyla incitici beyanlarda bulunmak.

Kınama Czası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller

Madde 144-

(1) Kınama, Parti üyesine kusurlu olduğunun yazılı olarak bildirilmesidir. Şu hâllerde kınama cezası verilir;

- Parti faaliyetlerinde kendisine verilen görevi mazereti olmaksızın kabul etmemek veya yerine getirmemek,
- İhmalî sebebiyle Parti'yi maddi zarara uğratmak, kendisine teslim edilmiş Parti'ye ait eşya veya malzemelerin ihmal sonucu kaybına neden olmak,
- Parti aleyhine tazmini gerekli bir zarar doğmasa bile, tutulması gereken defter ve kayıtları kanun, Tüzük ve Yönetmelik hükümlerine uygun olarak tutmamak,
- Hakkında verilen uyarma cezasının kesinleştiği tarihten itibaren bir yıl içinde tekrar uyarma cezası gerektiren bir eylemde bulunmak,

Partiden ve Gruptan Geçici İhraç Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Hâller

Madde 145-

(1) Partiden ve gruptan geçici ihraç cezası, eylemin niteliğine göre iki aydan az bir yıldan fazla olmamak üzere Partilinin, Parti ve grup çalışmalarına katılmaması, Partideki görevinin sona ermesi, Parti üyeliğinin ceza süresince askıya alınmış olması sonuçlarını doğuran disiplin cezasıdır. Hakkında geçici çıkarma cezası verilen parti üyesi, ceza süresi boyunca parti kurullarına katılamaz ve hiçbir teklifte bulunamaz. Ancak bu hüküm o üyenin Parti Tüzük ve Programına, partinin diğer mevzuatına ve kurullarının bağlayıcı kararlarına uyması zorunluluğunu ortadan kaldırmaz. Geçici çıkarma cezası verilen Parti üyelerine ceza süresince parti içinde hiçbir görev verilemez.

(2) Geçici ihraç ceza süresi karar tarihinde başlar, süresinin dolması ile yeni bir karar ve işleme gerek olmadan kalkmış sayılır. Geçici ihraç kararı, Partilinin Parti Tüzük ve programına, diğer mevzuatına ve organların bağlayıcı kararlarına uyma yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

(3) Şu hâllerde Parti ve gruptan geçici ihraç cezası verilir;

- a. Partinin ve Parti organlarının toplantılarında saklı kalması kararlaştırılan herhangi bir hususu toplantıya katılmayanlara açıklamak,
- b. Gerçek dışı haber yaymak, kişilere veya kurumlara iftira atmak veya bunları karalamak,
- c. Kasten Parti'yi maddi zarara uğratmak, kendisine teslim edilmiş Parti'ye ait eşya veya malzemelerin kasten kaybına neden olmak,
- d. Teşkilât Birimleri'nde görev alan üyelerin görevlerini yapmasına, Tüzük gereği davet edilmesi gereken toplantılara katılmasına veya toplantılarda oy kullanmasına ağır ihmaliyle engel olmak,
- e. Hakkında verilen kınama cezasının kesinleştiği tarihten itibaren bir yıl içinde tekrar kınama cezası gerektiren bir eylemde bulunmak,

Partiden ve Gruptan Kesin İhraç Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Hâller

Madde 146-

(1) Parti ve gruptan kesin ihraç, en ağır disiplin cezasıdır; Parti üyesinin Parti'deki üyelik kaydının silinmesi ve Parti ile olan tüm ilişkilerinin sona erdirilmesi sonucunu doğurur.

(2) Hakkında partiden kesin olarak ihraç cezası verilen kişi aynı zamanda Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grubu üyesiyse, kesin ihraç kararıyla birlikte Parti grubundan da ihraç edilmiş olur.

(3) Partiden kesin ihraç kararları kesinleştikten sonra bütün Parti teşkilat birimlerine duyurulur ve ilgilinin kayıtlı olduğu ilçedeki kütüğüne işlenir.

(4) Şu hâllerde Parti ve gruptan kesin ihraç cezası verilir:

- a. Milletin ülkesi ve devletiyle olan birliğine ve bölünmez bütünlüğüne zarar verici faaliyetler içinde olmak, Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerine ve Siyasi Partiler Kanunu'nun dördüncü kısmında yer alan esaslara aykırı eylem veya işlemde bulunmak ya da bu tür faaliyetleri desteklemek,
- b. Parti yöneticileri ve üyelerine karşı fiziksel şiddet uygulamak,
- c. Teşkilât Birimlerinde görev alan üyelerin görevlerini yapmasına, Tüzük gereği davet edilmesi gereken toplantılara katılmasına veya toplantılarda oy kullanmasına kasten engel olmak,
- d. Kurultay, Kongreler ve aday yoklamalarındaki seçimlerde hile veya sahtecilik yapmak,
- e. Partinin resmi kayıtları üzerinde tahrifat yapmak veya belgeleri yok etmek,
- f. Parti mal ve parasını zimmetine geçirmek veya kişisel işlerinde kullanmak,
- g. Parti Yöneticileri, Üyeleri veya Parti tüzel kişiliği hakkında kamuoyuna gerçek dışı haber yaymak, iftira, hakaret, karalama veya küçük düşürücü beyanlarda bulunmak,

- h. Parti'den olur almadan bağımsız aday olmak,
 - i. Başka partilerin veya bağımsız adayların propagandalarını yapmak,
 - j. Parti adayları aleyhine çalışmak,
 - k. Usulüne uygun olarak alınmış grup kararlarına uymamak,
 - l. Geçici ihraç cezasıyla cezalandırılmış olmasına karşın, aynı cezayı gerektiren yeni bir fiil işlemiş olmak.
- (5) Siyasi Partiler Kanunu'nun 102'nci maddesinin 2'nci fıkrası uyarınca Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının partiden kesin olarak çıkarılmasını istediği üye, Genel Sekreterlik tarafından gecikmeksizin Merkez Disiplin Kurulu'na gönderilir. Merkez Disiplin Kurulu, gecikmeksizin toplanarak konuyu öncelikle görüşür ve yedi gün içinde karara bağlar. İlgili üye, kurulun konuyu ele aldığı ilk toplantıda yazılı veya sözlü olarak savunma yapabilir.

İKİNCİ AYIRIM: Disiplin Suç ve Cezalarına İlişkin Diğer Hükümler

Disiplin Suçlarında Zamanaşımı

Madde 147-

(1) Gerçekleşmesinden itibaren iki yıl, öğrenildiği tarihten itibaren altı ay içinde sevk kararı alınmamış fiillerle ilgili disiplin soruşturması yapılamaz.

Disiplin Kuruluna Tedbirli Sevk

Madde 148-

- (1) Geçici ihraç veya kesin ihraç talebi ile disiplin kuruluna gönderen organ, tedbir niteliğinde olmak üzere üyeyi görevden uzaklaştırabilir. Haklarında tedbir kararı olan üyeler, üyelikten doğan haklarını kullanamazlar.
- (2) Tedbir kararı ilgiliye ivedilikle tebliğe çıkarılır. Bu durumda dosya üç gün içinde görevli disiplin kuruluna gönderilir ve disiplin kurulu bu dosyayı öncelikle görüşür.
- (3) Tedbir niteliğinde görevden uzaklaştırılanlar, tedbirin kaldırılması isteği ile görevli disiplin kuruluna tebliğ tarihinden itibaren üç gün içinde başvurabilir. Bu istek yedi gün içinde karara bağlanır ve ilgili kişi ve kurullara tebliğ edilir.
- (4) İl Disiplin Kurulları tarafından tedbirin kaldırılmasına veya devamına ilişkin verilen kararlara karşı ilgili kişi veya kurul kararlarına karşı, kararın tebliğinden itibaren üç gün içinde Merkez Disiplin Kuruluna itiraz edilebilir. Merkez Disiplin Kurulu, tedbire itiraz başvurularını, yedi gün içinde karara bağlar.
- (5) Disiplin kurulları, soruşturmanın her aşamasında tedbirin kaldırılmasına re'sen karar vermeye yetkilidirler.
- (6) Disiplin süreci sonunda disiplin kurulunca ceza verilmez veya uyarma ya da kınama cezası verilirse, başka bir karara gerek olmadan tedbir kendiliğinden kalkar, ilgilinin tedbir kararı ile sona eren bütün hakları iade edilmiş olur.
- (5) Tedbir nedeniyle görevinden uzaklaştırılan üyenin hakkındaki disiplin kurulu kararı parti içi işlemler açısından kesinleşinceye kadar, bu üye yerine yedek üye çağrılmaz.

Kurucular Kurulu Üyelerinin Geçici ve Kesin İhracı

Madde 149-

- (1) Hakkında Partiden kesin ihraç cezası verilen kişinin Kurucular Kurulu üyeliği de başka bir işleme gerek kalmaksızın sona erer. Bu kişiler daha sonra gerekli usulü yerine getirip yeniden üye olsalar da Kurucular Kurulu üyeliği kazanamazlar.
- (2) Hakkında Partiden geçici ihraç kararı verilen Kurucular Kurulu üyeleri, ceza süresince Kurucular Kurulu

üyeliği sıfatını veya bu sıfattan kaynaklanan Tüzük'te düzenlenen diğer yetkileri kullanamazlar. Bu kişilerin ceza süresince Kurucular Kurulu üyeliği askıya alınır. Ceza süresi sona erdikten sonra bu kişiler Kurucular Kurulu üyesi olmaya devam ederler.

(3) Merkez Disiplin Kuruluna tedbirli sevk edilen kişinin Kurucular Kurulu üyeliği tedbir süresince askıya alınır. Bu kişi, tedbir süresince Kurucular Kurulu üyeliği sıfatını kullanamaz ve bu sıfattan doğan yetkilerini kullanamaz.

Disiplin Cezalarına Karşı Yargı Mercilerine İtiraz

Madde 150-

(1) Hakkında partiden veya gruptan geçici veya kesin çıkarma cezası verilen parti üyesi, disiplin kuruluna sevk eden organ veya merci veya disiplin kurulunun görev ve yetkisizliği veya alınan kararların kanuna, parti tüzüğüne ve iç yönetmeliğe şekil ve usul bakımından aykırı bulunduğu iddiasıyla otuz gün içinde bu karara karşı yargı organlarına başvurabilir. İtiraz başvuruları, nihai kararı veren mercein bulunduğu yer asliye hukuk mahkemelerine yapılır.

(2) Mahkeme bu itirazları, diğer işlerden önce ve en geç otuz gün içinde basit muhakeme usulüne göre inceleyerek karara bağlar, bu karar kesindir.

Disiplin Cezalarını Af Yetkisi

Madde 151-

(1) Disiplin cezaları, Genel Başkanın önerisi üzerine Merkez Yönetim Kurulu kararıyla affedilebilir.

(2) Disiplin kuruluna sevke yetkili olan kurullar ile disiplin cezası almış olan kişinin af istemleri, Genel Başkan'ın olurlarına göre Merkez Yönetim Kurulu gündemine alınır ve karara bağlanır.

BEŞİNCİ KISIM: SEÇİMLER VE ADAYLIK

BİRİNCİ BÖLÜM: Seçimlere Katılma ve Seçim İttifakı

Seçimlere Katılma Kararı

Madde 152-

(1) Parti'nin yerel ve genel her türlü seçime tamamen veya kısmen katılmasına Merkez Yönetim Kurulu karar verir. Bu karar üye tam sayısının üçte ikisinin oyu ile alınır.

(2) Aksine bir karar alınmadıkça Parti bütün seçimlere katılır.

Seçim İttifakı

Madde 153-

(1) Genel ve yerel seçimlerde başka siyasi partiler ile ittifak yapılmasına veya ittifaktan vazgeçilmesine Merkez Yönetim Kurulu karar verir. Bu karar üye tam sayısının üçte ikisinin oyu ile alınır.

(2) Yerel seçimlerde başka bir siyasi parti ile ittifak yapılmasına karar verilmesi hâlinde ittifak protokolünün düzenlenmesinde ve Parti'nin hangi idari birimlerde aday çıkartacağına belirlenmesinde Genel Başkan yetkilidir.

İKİNCİ BÖLÜM: Milletvekili Adaylarına İlişkin Hükümler

Milletvekili Adaylık Başvuru Takvimi

Madde 154-

- (1) Milletvekili adaylığı için başvuru ve ilan tarihleri Merkez Yönetim Kurulu tarafından kararlaştırılır ve ilan edilir.
- (2) Adaylık başvurusu bizzat aday tarafından Parti Genel Merkezi'nde oluşturulan ilgili birime yapılır.
- (3) Merkez Yönetim Kurulu adaylık başvurularının Yasa ve Tüzükte aranan şartları taşıyıp taşımadığına dair ön inceleme yapmak üzere bir komisyon oluşturur. Bu komisyon başvuruları Parti'nin temel esasları doğrultusunda inceler ve adaylık değerlendirmesine alınacakları öneri listesi hâline getirerek Merkez Yönetim Kurulu'na sunar.

Milletvekili Adaylık Başvurusunun Kabul Edilemeyeceği Hâller

Madde 155-

- (1) Aşağıdaki kişilerin milletvekili adaylığı başvuruları yapılmamış sayılır:
 - a. Parti üyesi olmayanlar,
 - b. Parti yetkili kurullarınca haklarında kesin ihraç kararı verilenler,
 - c. Parti yetkili kurullarınca haklarında verilen geçici ihraç kararı devam edenler,
 - d. Aynı seçim için başka bir partiden adaylık başvurusunda bulunanlar,
 - e. Merkez Yönetim Kurulu tarafından belirlenen tarihe kadar il ve ilçe teşkilâtlarındaki görevlerinden istifa etmeyenler,
 - f. Daha önce üç dönem Partili milletvekilliği görevinde bulunmuş olanlar.

Milletvekili Adaylarının Saptanması

Madde 156-

- (1) Parti'nin Milletvekili adaylarının belirlenmesinde genel merkez adaylığı, önseçim, temayül yoklaması ve merkez yoklaması usûllerinden birisi, birkaçı veya tamamının bir arada veya ayrı ayrı uygulanması ve Siyasi Partiler Kanununun ilgili hükümlerine uyulması suretiyle tespit edilir.
- (2) Aday saptamada hangi seçim çevresinde hangi yöntemin uygulanacağına il teşkilâtının görüşü de alınarak Merkez Yönetim Kurulu tarafından karar verilir.

Genel Merkez Adaylığı

Madde 157-

- (1) Genel Başkan, hangi seçim çevresinde hangi sıraların Genel merkez adaylığı usulü ile belirleneceğine karar verir. Genel Merkez adaylığı usulü ile belirlenecek adayların sayısı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının yüzde beşini aşamaz. Genel Merkez adaylığı usulünün uygulanacağı seçim çevreleri ve seçim sıraları ön seçim veya diğer aday yoklama usullerinin yapılma tarihinden en az on beş gün önce Yüksek Seçim Kuruluna bildirmek şartıyla Genel Başkan tarafından tespit edilir.
- (2) Genel Merkez adaylığı usulünün uygulanmasına karar verilen kontenjanlar Genel Başkan tarafından doldurulur.

Önseçim Usûlü

Madde 158-

- (1) Önseçim, o seçim çevresindeki üye kütüğünde kayıtlı üyelerinin katılımı ile Siyasi Partiler Kanunu'nun 37'nci maddesindeki esaslara göre yapılır.

(2) Bir seçim çevresinde kayıtlı seçmen sayısının en az yüzde üçü kadar Parti üyesi mevcut değilse, o yerde önseçim usulü uygulanmaz.

(3) Parti milletvekili listesinin toplamının en az yüzde beşi önseçim usulü ile belirlenir.

Temayül Yoklaması

Madde 159-

(1) Merkez Yönetim Kurulu hangi seçim çevrelerinde temayül yoklaması yapılacağına karar verir. Temayül yoklamasına aşağıdaki üyeler katılır:

- a. İl başkanı,
- b. İl yönetim kurulu asıl üyeleri,
- c. İl disiplin kurulu başkanı ile asıl ve yedek üyeleri,
- d. Seçim çevresindeki Parti ilçe başkanları,
- e. Görevleri sona erse de Parti üyelikleri devam eden seçim çevresindeki eski il başkanları ile eski ilçe başkanları,
- f. Seçim çevresinde ikâmet eden Parti kurucuları, Kurultay delegeleri ile Parti eski bakan, milletvekilleri ve belediye başkanları,
- g. Partili belediye başkanları, belediye meclisi üyeleri ve il genel meclisi üyeleri,
- h. Parti yan kuruluşlarının il ve ilçe başkanları ile icra kurulu asıl üyeleri,
- i. Parti üyeliği devam eden köy ve mahalle muhtarları.

(2) Temayül yoklaması gizli oy açık tasnif esasına göre yapılır. Temayül yoklamasında oy kullanacak teşkilât yetkililerini gösterir listeler, temayül yoklamasının yapılacağı tarihten en az otuz gün önce il başkanlığına asılarak ilân edilir.

Merkez Yoklaması

Madde 160-

(1) Bir seçim çevresinde Parti teşkilâtı bulunmaması, tek aday olması, herhangi bir nedenle o seçim çevresinde ön seçim yapılmasının mümkün olmadığının ilçe seçim kurulu başkanlığınca bildirilmesi veya yapılan ön seçimlerin yetkili seçim kurulunca iptal edilmesi hâllerinde ve Merkez Yönetim Kurulunun gerek gördüğü diğer hâllerde, Parti'nin milletvekili adayları Merkez Yönetim Kurulu tarafından tespit edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: Mahalli İdareler Seçimlerinde Adaylara İlişkin Hükümler

Mahalli İdareler Seçimlerinde Adayların Tespiti

Madde 161-

(1) Merkez Yönetim Kurulu, mahalli idareler seçimleri adaylarının tespitinde, milletvekili aday tespiti için öngörülen usullerden biri veya birkaçının uygulanmasına karar verir.

(2) Büyükşehir ve il belediye başkanlığına aday olmak isteyenlerin aday yoklamalarına katılabilmeleri, Merkez Yönetim Kurulu'nun onayına bağlıdır.

(3) İlçe ve belde merkezleri belediye başkanlığına aday olmak isteyenlerin aday yoklamalarına katılıp katılamayacaklarına, ilçe yönetim kurulunun görüşünü alarak İl Yürütme Kurulu karar verir. Merkez Yönetim Kurulu, İl Yürütme Kurulunun aday yoklamalarına katılmaya ilişkin kararlarını değiştirebilir. Merkez Yönetim Kurulu'nun bu konudaki kararı kesindir.

(4) İl genel meclisi ve belediye meclis üyeliği için başvuruların aday adaylığının kabulüne İl Yürütme Kurulu karar verir. Merkez Yönetim Kurulu bu kararı değiştirebilir. Merkez Yönetim Kurulunun bu kararı kesindir.

Adaylık Öncesi İstifa

Madde 162-

- (1) Mahalli idareler seçimlerinde aday olacak il ve ilçe başkanları ile icra kurulu üyeleri, adaylık başvurusu yapmadan önce Merkez Yönetim Kurulunca belirlenen süre içinde görevlerinden istifa eder.
- (2) Mahalli idareler seçimlerinde seçilen Parti üyeleri seçim tarihini takip eden on beş gün içerisinde Partideki görevlerinden istifa eder. İstifa etmemişlerse on beşinci günün sonunda herhangi bir işleme gerek kalmaksızın Partideki görevlerinden istifa etmiş sayılırlar.
- (3) Merkez Yönetim Kurulu mahalli idare seçimlerinde hangi usule karar vermiş ise bunu, kanuni süreleri dikkate alarak önceden ilgili teşkilatlara ve yetkili mercilere bildirir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: Cumhurbaşkanı Adayının Saptanması

Madde 163-

- (1) Parti'nin Cumhurbaşkanı adayı, Merkez Yönetim Kurulu'nun üye tam sayısının beşte birinin yazılı önerisi ile üye tam sayısının üçte ikisinin kabul oyu ile belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM: Adaylığa İlişkin Diğer Hükümler

Kotalar

Madde 164-

- (1) Merkez yoklaması veya temayül yoklaması yolları ile saptanan milletvekili il genel meclisi ve belediye meclisi adaylıklarında, yüzde yirmi beş cinsiyet, yüzde yirmi genç ve yüzde bir engelli kotası uygulanır. Bu kotaya uygun yeter sayıda aday çıkmazsa, katılan adaylarla tespit ve seçim yapılır.
- (2) 30 yaşını doldurmamış her kişi genç kabul edilir.
- (3) Cinsiyet, genç veya engelli kotası özelliklerinden birden fazlasına sahip olan aday, şartlarını taşıdığı her kotanın hesabına dâhil edilir.
- (5) Kotalara uygunluğun belirlenmesinde kesirli sayılar az olan pay lehine değerlendirilir.

Dönem Sınırlaması

Madde 165-

- (1) Bir kişi, Partili milletvekilliği görevini üst üste en fazla üç yasama dönemi yapabilir.
- (2) Bir kişi, büyükşehir, il, ilçe ve belde Partili belediye başkanlığı ile belediye ve il genel Partili meclisi üyeliği görevlerinden birini en çok üst üste iki dönem yapabilir.
- (3) İki seçim arasında geçen süre, seçim döneminin yarısından bir gün fazla ise bu süre bir dönem olarak kabul edilir.

Diğer Hükümler

Madde 166-

- (1) Adayların belirlenmesine ilişkin diğer tüm hususlar yönetmelikle düzenlenir.

ALTINCI KISIM: MALİ HÜKÜMLER VE DEFTERLER

BİRİNCİ BÖLÜM: PARTİ GELİRLERİ

Parti Gelirleri

Madde 167-

(1) Parti gelirleri şunlardır:

- Üyelik ve üyeliğe giriş aidatı,
- Parti üyesi milletvekillerinden alınan milletvekilliği aidatı,
- Milletvekili, belediye başkanlığı, belediye meclis üyeliği ve il genel meclis üyeliği aday adaylarından alınacak özel aidat,
- Parti bayrağı, flaması, rozeti ve benzeri rumuzların satışından sağlanacak gelirler,
- Parti yayınlarının satış bedelleri,
- Üye kimlik kartlarının ve parti defter, makbuz ve kâğıtlarının sağlanması karşılığında alınacak paralar,
- Parti tarafından düzenlenen faaliyetlerden sağlanan gelirler,
- Parti mal varlığından elde edilecek gelirler,
- Parti lokallerinin işletilmesinden sağlanan gelirler,
- Siyasi Partiler Kanununda belirlenen miktarı aşmayacak bağışlar,
- Yasaya göre Devlet tarafından sağlanan gelirler,
- Siyasi Partiler Kanunu'nun 110'uncu maddesi uyarınca birleşme yoluyla Parti'ye intikal eden her türlü taşınır ve taşınmaz mallar ile doğmuş ve doğacak her türlü hak ve alacaklar.

(2) Yukarıdaki fıkranın “h” (Partinin mal varlığından sağlanan gelirler) ve “i” (Parti lokallerinin işletilmesinden sağlanan gelirler) bentlerinde yazılı olanlar dışındaki gelirler için vergi, resim ve harç ödenmez.

(3) Parti lokallerinin işletilmesinden elde edilen gelirler, ticari nitelik taşımayan işletme çalışmaları sonucunda sağlanmışsa, bu gelirler için vergi, resim ve harç ödenmez.

(4) Partinin sahip olduğu ve ticari olarak işletilen basimevlerinin gelirleri ile taşınmaz mallardan sağlanan gelirler için vergi, resim ve harçlara ilişkin yasa hükümleri uygulanır.

(5) Parti gelirleri, partinin tüzelkişiliği adına ve makbuz karşılığında toplanır ve Parti'nin hangi teşkilat birimi veya organı tarafından sağlanmış olursa olsun, parti tüzel kişiliğine aittir.

Üyelik ve Üyeliğe Giriş Aidatı

Madde 168-

(1) Üyeliğe giriş aidatı, bir kereye mahsus üye olan kişiden alınır, en az ₺10 ve en çok ₺10.000,00'dir. Merkez Yönetim Kurulu, bu sınırlar çerçevesinde her yıl üyelik aidatını yeniden belirler.

(2) Üyelik aidatı aylık en az ₺10 ve en çok ₺10.000,00'dir. Merkez Yönetim Kurulu, bu sınırlar çerçevesinde her yıl üyelik aidatını yeniden belirler.

(3) Parti üyesi, vermeyi kabul ettiği aidatın miktarını, parti tüzüğüne uygun olmak şartıyla, kayıtlı bulunduğu teşkilat birimine yazı ile bildirerek artırabilir.

(4) Partiye borçlu olduğu yıla ait aidatın tamamını veya bir kısmını ödemeyen parti üyesi hakkında, partiden geçici veya kesin olarak çıkarmaya dair disiplin cezaları uygulanmaz.

Parti üyesi milletvekillerinden alınan milletvekilliği aidatı

Madde 169-

- (1) Parti üyesi milletvekilleri, Parti'ye aidat öder. Bu aidatın yıllık miktarı, milletvekili ödeneğinin net bir aylık tutarını aşamaz.
- (2) Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grubu, milletvekillerinden alınan aidatın miktarına ve ne kadarının grup giderlerine, ne kadarının Parti tüzel kişiliğine ayrılacağına karar verir.
- (3) Parti grubunun olmaması halinde milletvekillerinin ne kadar aidat ödeyeceğine Merkez Yönetim Kurulu karar verir.

Milletvekili, Belediye Başkanlığı, Belediye Meclis Üyeliği ve İl Genel Meclis Üyeliği Aday Adaylarından Alınacak Özel Aidat

Madde 170-

- (1) Milletvekili, belediye başkanlığı, belediye meclis üyeliği ve il genel meclis üyeliği aday adaylarından alınacak özel aidat, milletvekili ödeneğinin net bir aylık tutarını aşmamak kaydıyla Başkanlık Divanı tarafından belirlenir.

Parti Bayrağı, Flaması, Rozeti ve Benzeri Rumuzların Satışından Sağlanacak Gelirler ve Diğer Gelirler

Madde 171-

- (1) Parti bayrağı, rozeti, flaması ve benzeri rumuz ve unsurların satış fiyatları ve elde edilen gelirlerin nasıl kullanılacağı, satışı yapan teşkilat birimi icra kurulu veya başkanlık divanı tarafından belirlenir.
- (2) Parti yayınlarının satış bedelleri, üye kimlik kartlarının ve parti defter, makbuz ve kâğıtlarının sağlanması karşılığında alınacak paraların miktarı ve nasıl kullanılacağı, ilgili teşkilat birimi icra kurulu veya başkanlık divanı tarafından belirlenir.

Parti Tarafından Düzenlenen Faaliyetlerden Sağlanan Gelirler

Madde 172-

- (1) Parti teşkilat birimleri tarafından, Teşkilat Başkanlığının izniyle düzenlenen sosyal etkinliklerin geliri etkinliği düzenleyen teşkilat birimi yönetim kurulu tarafından Parti faaliyetleri doğrultusunda kullanılır.

Parti mal varlığından elde edilecek gelirler,

Madde 173-

- (1) Merkez Yönetim Kurulu, Parti amaç ve çalışmaları için gerekli olan taşınmazları satın almaya, maliki olduğu taşınır ve taşınmaz mal varlığını satmaya, kiralamaya, her çeşit takyit yaptırmaya mezun ve yetkilidir. Merkez Yönetim Kurulu bu yetkisini Genel Başkan'a devredebilir.

Siyasi Partiler Kanununda Belirlenen Miktarı Aşmayacak Bağışlar

Madde 174-

- (1) Türk vatandaşları ve yasayla yasaklanmamış tüzel kişiler, Siyasi Partiler Kanunu'nun 66'ncı maddesindeki sınırı aşmamak kaydıyla Parti'ye bağışta bulunabilir.

Yasaya Göre Devlet Tarafından Sağlanan Gelirler

Madde 175-

- (1) Hazine yardımının en az yüzde 30'u, il ve ilçe birim teşkilatlarına gönderilir. Bu miktarın il ve ilçe teşkilatlarına dağıtılmasında, o yerin nüfusu, üye sayısı, son seçim aldığı oy, propaganda ihtiyacı göz önünde bulundurularak Merkez Karar ve Yürütme Kurulu tarafından karar verilir.

Parti Gelirlerine İlişkin Usûl ve Esaslar

Madde 176-

(1) Parti'nin gelirleri, Mali İşler Başkanlığı tarafından bastırılan makbuzlar karşılığında alınır. Bastırılan ve parti teşkilatlarına gönderilen gelir makbuzlarının seri ve sıra numaralarına ait kayıtlar Mali İşler Başkanlığı tarafından tutulur. Parti teşkilat birimleri, aldıkları ve kullandıkları makbuzlar dolayısıyla Genel Merkeze karşı mali sorumluluk taşırlar. Sağlanan gelirin türü ve miktarıyla, gelirin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve adresi, makbuzu düzenleyenin adı, soyadı, unvanı ve imzası, üç nüsha olarak tanzim edilen makbuzda yer alır.

(2) Parti'nin resmî internet sayfasına konulacak bir uygulama üzerinden partiye kredi kartı veya belirlenecek banka hesap numaraları üzerinden havale veya EFT yolu ile bağış veya aidat ödemesi yapılabilir. Kredi kartı, havale veya diğer elektronik ödeme yollarıyla yapılacak bağışların usûl ve esasları yönetmelikle belirlenir. Bu şekilde yapılan bağışlar için ayrıca gelir makbuzu düzenlenmez.

(3) Makbuzların asıl kısımlarıyla dip koçanlarında aynı sıra numarası bulunur. Makbuz dip koçanlarının saklama süresi, Anayasa Mahkemesinin ilk inceleme kararının ilgili partiye bildirilme tarihinden itibaren beş yıldır.

Ticari Faaliyet, Kredi ve Borç Alma Yasağı

Madde 177-

(1) Parti, ticari faaliyette bulunamaz. Parti adına hiçbir surette, hiçbir yerden ve hiçbir kimseden dolaylı ve dolaysız kredi ve borç alınamaz. Ancak, ihtiyaç duyulan hâllerde Siyasi Partiler Kanunu'nun 66'ncı maddesinin 1'inci ve 3'üncü fıkralarında gösterilenler dışında kalan gerçek ve tüzel kişilerden kredi ve ipotek karşılığı mal satın alınabilir.

Kredi ve Borç Verme Yasağı

Madde 178-

(1) Parti adına üyelere ve diğer gerçek ya da tüzel kişilere hiçbir şekilde kredi ve borç verilemez.

İKİNCİ BÖLÜM: PARTİ GİDERLERİ

Harcamalarda Usûl

Madde 179-

(1) Parti gelirleri sadece Parti amaç ve ilkeleri doğrultusunda harcanabilir. Parti'nin bütün giderleri Parti tüzel kişiliği adına yapılır. Siyasi Partiler Kanunu'nun 70'nci maddesinde yazılı miktarı aşan bütün harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsiki gereklidir.

(2) Harcamalar, gideri yapan kademeye göre yetkili organın kararıyla yapılır. İvedi hâllerde Parti muhasibi tarafından yapılan harcamalar ancak yetkili organın oluru sonrasında deftere işlenir. Yetkili organca onaylanmış ve teşkilât kademe bütçesinde bulunması şartıyla mevzuatta belirtilen miktarı geçmeyen harcamalar ile genel tarifeyle bağlı giderler için ayrıca karar alınmasına gerek yoktur.

(3) Parti teşkilât birimleri, bağlı bulundukları üst kademeye, gelir ve giderleri hakkında altı ayı geçmeyen sürelerde hesap bildirimini yapmak zorundadırlar.

Muhafaza ve Harcamalardan Doğan Mali Sorumluluk

Madde 180-

(1) Elde edilen gelirlerin, demirbaş eşya ve malzemelerin muhafazası ile yapılacak harcamalar, sözleşmeler ve girilecek yükümlülükler; Genel Merkezde Parti tüzel kişiliği adına, illerde il yönetim kurulu, ilçelerde ilçe yönetim kurulu, beldelerde belde yönetim kurulu adına bu Tüzük'te yetkili kılınmış veya adına iş yapılan organca işin niteliğine göre yetkilendirilmiş kişi yahut kurulca sağlanır ve yapılır.

(2) Parti alt derece teşkilât birimi yönetim organları, üst derece teşkilât birimlerine ve Genel Merkeze karşı muhafaza ve harcamadan şahsen ve müteselsilen sorumludurlar. Parti tüzel kişiliği adına sözleşme yapılmasına ve yükümlülük altına girilmesine ilişkin usûl ve esaslar, Merkez Yönetim Kurulu’nca tespit edilir. Bu esaslara aykırı olarak veya Merkez Yönetim Kurulu’nun yazılı oluru ile yetkili kılmadığı yahut sonradan bir kararla onaylamadığı alt kademe organlarının yaptıkları sözleşmeler ve giriştikleri yükümlülüklerden dolayı Parti tüzel kişiliği, Merkez Yönetim Kurulu veya Genel Başkan hiçbir surette sorumlu tutulamaz. Yetkilendirilmeksizin veya oluru sağlanmamış işlem ve eylemlerden doğan sorumluluk, sözleşme veya yükümlülük getiren işlem altında imzası olan kişilerin şahsına aittir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: Bütçe ve Kesin Hesap

Bütçenin Hazırlanması ve Onaylanması

Madde 181-

- (1) Parti’nin hesapları bilanço esasına göre düzenlenir.
- (2) Parti il teşkilâtları, bağlı ilçeleri de kapsayacak şekilde gelir tahminleri ile gider miktarlarını gösteren bir yıllık bütçe hazırlar ve ilgili takvim yılından önceki ekim ayı sonuna kadar Genel Merkez Mali ve İdari İşler Başkanlığı’na gönderir. Genel Merkez bütçesi İllerden gelen bütçeler ile aynı süre içinde hazırlanacak genel merkez bütçesi, en geç ilgili takvim yılından önceki aralık ayı sonuna kadar Merkez Yönetim Kurulu tarafından incelenir ve karara bağlanır. Yapılan bu işlemin bütünü, Partinin yıllık tahmini bütçesini oluşturur.

Kesin Hesabın Hazırlanması ve Onaylanması

Madde 182-

- (1) Her il kademe yönetimi, bağlı ilçeleri de kapsayacak şekilde bütçe yılını izleyen nisan ayı sonuna kadar, bir önceki yıla ait bütçe uygulama sonuçlarını gösteren kesin hesabını hazırlar ve Genel Merkeze gönderir. Genel Merkez de aynı sürede kesin hesabını hazırlar ve illerden gelenlerle birlikte, incelenip birleştirilerek karara bağlanmak üzere, Merkez Yönetim Kurulu’na sunar. Bu işlemlerin tamamı, Parti’nin kesin hesabını oluşturur.

Kesin Hesabın Bildirimi

Madde 183-

- (1) Parti genel merkezi, Merkez Yönetim Kurulu tarafından incelenerek birleştirilen ve karara bağlanan Partinin kesin hesabı ile her ila ait kesin hesap evrak örneğinin onaylı birer suretini, haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesi’ne verir ve bir örneğini ise bilgi amacıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı’na gönderir.

Madde 184-

- (1) Parti’nin bütçeleri, bilançoları, gelir ve gider cetvelleri ile kesin hesabının nasıl düzenleneceği yönetmelikle düzenlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: Defterler

Parti Defterleri

Madde 185-

- (1) Üye Kayıt Defteri sadece ilçelerde olmak üzere, Parti teşkilat kademelerinin yönetim organları tarafından aşağıda yazılı defterlerin tutulması zorunludur:

- a. Üye kayıt defteri.
 - b. Karar defteri.
 - c. Gelen ve giden evrak kayıt defteri.
 - d. Gelir ve gider defteri.
 - e. Demirbaş eşya defteri.
- (2) Defterlerin sayfaları ile kaç sayfadan ibaret oldukları, teşkilât kademesinin bulunduğu yer ilçe seçim kurulu başkanı tarafından mühürlenerek onaylanır.
- (3) Birinci fıkradan belirtilen defterler dışında kalan ve Parti organ ve kurullarınca tutulmasında yarar görülen defterler yönetmelikte gösterilir.
- (4) Parti tarafından tutulan her türlü defterin nasıl düzenleneceği yönetmelikte gösterilir.

Üye Kayıt Defteri

Madde 186-

- (1) Her ilçe teşkilâtı, ilçeye bağlı mahalle ve köy sayılarına göre bölünmüş surette üye kayıt defteri tutar.
- (2) Üyelik işlemleri için esasen bilgisayar programından yararlanılır, Siyasi Partiler Kanunu'na göre tutulacak sicil, dosya, defter ve kayıtlar elektronik ortamda da tutulabilir, bu hususun ayrıntıları yönetmelikte düzenlenir.
- (3) Üye giriş beyannameleri iki nüsha düzenlenir. Üye giriş beyannamesinin asıl nüshası, ilçede bu işe ayrılmış dosyada muhafaza edilir, kopyası muhafaza edilmek üzere il başkanlığına gönderilir.
- (4) Parti Genel Merkezinde üye kayıt defterlerinin özetinin nasıl tutulacağı yönetmelikle belirtilir.

Karar Defteri

Madde 187-

- (1) Karar almaya yetkili her organ tarih ve sıra numarası ile karar defteri tutar. Kararlar, toplantıya iştirak edenler tarafından imzalanır. Muhalif olan üye muhalefetini yazarak imza eder. Karar defterine yazılıp imzalanmayan kararlar yok hükmündedir.
- (2) Kongre tarafından alınan kararları içeren kongre tutanak özetleri, karar defterine geçirilir. Bu karar ve özetler, kongre divanı tarafından imzalanır.

Gelen ve Giden Evrak Kayıt Defteri

Madde 188-

- (1) Her teşkilât birimi, tarih ve numara sırası ile bütün yazışmalarını gelen ve giden evrak kayıt defterine kaydeder. Gelen evrakın asılları ile giden evrakın suretleri, kayıt numara ve tarihleri şerh düşülerek dosyalarda saklanır.

Gelir ve Gider Defteri

Madde 189-

- (1) Her teşkilât birimi, bütün gelir ve giderlerini tarih ve numara sırası ile gelir ve gider defterine kaydeder. Parti adına elde edilen gelir, alınış nedeni ve yapılan giderlerin nereye harcandığı, evrakı müsbitesi belli olacak şekilde bu deftere işlenir.

Demirbaş Eşya Defteri

Madde 190-

- (1) Her teşkilât birimi, Parti adına alınan veya Parti'ye bağışlanan demirbaş eşyaları, taşıtları ve taşınmaz malları, ilgili belgeleri belirterek tarih sırasına göre demirbaş eşya defterine yazar.

YEDİNCİ KISIM: DİĞER HÜKÜMLER

Tüzükte Hüküm Bulunmayan Hâller

Madde 191-

(1) Tüzük'te hüküm bulunmayan hâllerde Türk Medeni Kanunu ve Siyasi Partiler Kanununun konuya ilişkin hükümleri ile Dernekler Kanununun Siyasi Partiler Kanununa aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Yürütme

Madde 192-

(1) Tüzük hükümleri, Merkez Yönetim Kurulu tarafından yürütülür.

Yürürlük

Madde 193-

Parti Kurucuları tarafından onaylanmış olan Anahtar Parti Tüzüğü, Parti kuruluş bildirgesinin İçişleri Bakanlığına verilmesiyle Siyasi Partiler Kanununun 8'inci maddesi uyarınca yürürlüğe girer.

Yurtdışı Temsilcilik Açılacak Yerler

Madde 194-

(1) Partinin Yurtdışı temsilcilik açacağı yerler aşağıdaki gibidir:

- a. ABD; Washington, Boston, Chicago, Houston, Los Angeles, Miami, New York, New Jersey, San Fransisco.
- b. Afganistan; Kabil, Mezar -ı Şerif.
- c. Almanya; Berlin, Düsseldorf, Essen, Frankfurt, Hannover, Hamburg, Köln, Mainz, Münih, Stuttgart, Arnavutluk, Tirana.
- d. Avusturya; Viyana, Graz, Salzburg, Finlandiya, Helsinki.
- e. Fransa; Paris, Lyon, Marsilya, Strazbourg.
- f. Güney Afrika Birliği; Cape Town.
- g. Gürcistan; Tiflis, Batum.
- h. Hollanda; Lahey, Amsterdam, Rotterdam
- i. Irak; Bağdat
- j. İspanya; Madrid, Barselona
- k. İngiltere; Londra
- l. İsveç; Stokholm
- m. İsviçre; Bern, Cenevre, Zürih
- n. İtalya; Roma, Milano.
- o. Japonya; Tokyo, Osaka.
- p. Kanada; Ottawa, Montreal.
- q. Kazakistan; Almatı.
- r. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti; Lefkoşa, Magosa.
- s. Kırgızistan; Bişkek.
- t. Kuveyt.
- u. Lübnan; Beyrut.
- v. Lüksemburg.
- w. Macaristan; Budapeşte.

- x.** Kuzey Makedonya; Üsküp.
- y.** Malezya; Kuala Lumpur.
- z.** Mısır; Kahire, İskenderiye.
- aa.** Moldova; Kişinev.
- ab.** Norveç; Oslo.
- ac.** Özbekistan; Taşkent.
- ad.** Pakistan; İslamabad, Karaçi.
- ae.** Polonya; Varşova.
- af.** Portekiz; Lizbon.
- ag.** Romanya; Bükreş, Köstence.
- ah.** Rusya Federasyonu; Moskova, Kazan, St. Petersburg.
- ai.** Suriye; Şam.
- aj.** Suudi Arabistan; Riyad, Cidde.
- ak.** Tacikistan; Duşanbe.
- al.** Tunus.
- am.** Türkmenistan; Aşkabad.
- an.** Ukrayna; Kiev.
- ao.** Ürdün; Amman.
- ap.** Yunanistan; Atina, Selanik, Gümölcine.

